Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 161 (20.129) • 1988 йил 14 июль, • пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

ДОН БОЙЛИГИМИЗ

ЯНГИЛИК ШАРОФАТИ

Қамаши районидаги Карл Маркс номли совхоздан М. Сафаров бригадасининг ғаллакорлари бу йилги мавсумда юксак маррани кўзламоқдалар. Лалми ерлардан мисли кўрилмаган даражада — гектар бошига 22 центнер сара буғдой етиштирилди. Бу эса кўзда тутилганидан қарийб 2,5 баравар кўпдир. Аммо 12 минг гектардан зиёд майдонга ғалла экан мазкур хўжаликнинг бошқа коллективларида ҳосилдорлик анча кам.

— Об-ҳаво ўз йўлига, иш эса ўз йўлига, — деб табассум қилади совхоз директори Р. Омонов. — Меҳнатни ташкил этишнинг пудрат усуллари бундай муваффақиятга эришишга кўмаклашди. Бригадалар алмашлаб экиш системасини, экинларга ўғит солиш, экиш ва ҳосилни йиғиб-териб олиш муддатларини ўзлари танлаб олдилар.

М. Сафаров бригадасида ҳозир 15 киши ишламоқда, ўтган йили эса икки баравар кўп эди. Шундай бўлса-да, ишнинг уддасидан чиқдилар. Ваҳолонки, ҳайдаладиган ерларнинг қарийб 40 процентини бўш қолдирдилар. Ерга дам берилиб, у бегона ўтлардан халос этилмоқда.

Комбайнчилар ҳам юксак пировард натижаларни мўлжаллаган эдилар. Улар ўрим-йиғимни икки ҳафтадаёқ тугатдилар. Бунда рекорд кетидан қувмай, «майдондаги эмас, балки омборлардаги ҳосил — ҳосил», деган принцип асосида меҳнат қилишди.

Навбатдаги босқичда узоқ муддатга ижара пудрати ташкил этилади, ортиқча харажатларга қарши механизм кучайтирилади, мамлакатдаги ғаллакорларнинг энг яхши тажрибалари маҳаллий шароитларга мослаб ўрганилади ва фойдаланилади.

(ЎзТАГ).

ҚАЙТА ҚУРИШ БИЗНИ БИР-БИРИМИЗГА ЯҚИНЛАШТИРМОҚДА

М. С. Горбачевнинг Краков диёридаги учрашувлари

Суратда: Краков шаҳри аҳолиси билан учрашув пайти. ТАСС—ЎзТАГ телефотоси.

КРАКОВ, 12 июль. (ТАСС махсус мухбирлари). Расмий дўстлик визити билан Польша Халқ Республикасида меҳмон бўлиб турган М. С. Горбачевни бугун қадимги Краков шоду хуррамлик билан кутиб олди.

Мамлакат жанубидаги бу катта саноат ва илм-фан марказини Польшанинг иккинчи пойтахти, Польша давлати ва маданиятининг бешиги, деб атайдилар. Краков бой ва шонли тарихга эга. Шаҳарнинг марказий қисмидаги ҳар бир бино ўтган асрлар меъморчилигининг бетакрор дурдонаси бўлиб, Польша ва жаҳон маданияти, фани, сиёсати буюк арбобларини эслатиб туради. Краков тарихининг шонли саҳифаларидан бири В. И. Ленин ҳаёти ва фаолияти билан боғлиқ. Владимир Ильич 1912-1914 йилларда бу шаҳарда, шунингдек шаҳарга яқин жойлашган Белий Дунаец ва Поронин аҳоли пунктларида яшаган ва ишлаган эди. Ҳозир бу ерларда Ленин музейлари ташкил этилган. Бу музейларни ҳар йили халқ Польшасининг ҳар томонидан ва кўплаб чет мамлакатлардан келган юз минглаб кишилар зиёрат қиладилар.

...Маҳаллий вақт билан соат 10 дан 35 минут ўтди. Варшавадан Краковнинг Балице аэродромига келган М. С. Горбачев ва унинг рафиқасини ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари, ПХР Давлат кенгашининг раиси В. Ярузельский рафиқаси билан, ПБИП Краков комитетининг биринчи секретари Ю. Гаевич, Воевода халқ кенгашининг раиси А. Козуб, Краков президенти Т. Салва, жамоатчилик вакиллари меҳнаткашлар кутиб олдилар.

М. С. Горбачевнинг мамлакат бўйлаб сафарида унга КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитетининг секретари В. А. Медведев, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Е. Е. Соколов, СССРнинг ПХРдаги элчиси В. И. Бровиков ҳамроҳлик қилмоқдалар. Польша томонидан — ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Ю. Чирек, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат М. Гориводa, ПБИП Марказий Комитети секретариатининг аъзоси Б. Колодзейчак, ПБИП Марказий Комитети халқаро бўлимининг мудири Э. Куча, ПХР ташқи ишлар министри Т. Олеховский, ПХР нинг СССР даги элчиси В. Наторф ҳамроҳлик қилмоқдалар.

Шундай қилиб Краков заминида Ленин саҳифаларидан бири Белий Дунаец билан боғлиқ. Деҳқон аёл Тереса Скупеннинг икки хона ва айвондан иборат оддийгина ёғоч уйида 1913-1914 йилларда В. И. Ленин билан Н. К. Крупская яшаган ва ишлаган эдилар. Бу ерга Владимир Ильич ҳузурига унинг революцион курашдаги сафдошлари тез-тез келиб турар эдилар, Лениннинг ўнлаб асарлари шу ерда ёзилган. Уй музей эшиги олдида ёрқин меҳмондўстлик маросими бўлади: гул тикилган дастурхонда М. С. Горбачевни нон-туз билан, Гураль музикачилар капелласи музика садолари билан кутиб оладилар.

М. С. Горбачев уй-музей экспозицияси билан танишди. Бу ерда ўша унутилмас даврдаги вазият ғамхўрлик билан қайта тикланган. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари фахрий меҳмонлар китобига эсдалик сўзлари ёзиб қолдирди.

Татир тоғининг ям-яшил ёнбағирлари бўйлаб бир неча минут юрилгач автомашиналар кортежи Поронинга етиб келади. 1913 йилнинг октябрида Поронин кенгашининг қатнашчилари — Россия социал демократлари В. И. Ленин билан биргаликда шу ерда тўхтаган эдилар. Ана шу воқеа хотирасига барпо этилган музей паркида Ленин ҳайкали ўрнатилган. Бу ҳайкал Ленинград ишчиларининг поляк халқига совғасидир. М. С. Горбачев ҳайкал пойига гулчамбар қўйди.

* * *

Кремлда бўлмай туриб Москванинг қанақа эканлигини тушуниб бўлмайди, Прага гради минoралари ва саройларига кўтарилмай туриб, Прага тўғрисида тасаввур ҳосил қилиш қийин. Краковнинг тарихий маркази — машҳур мовут расталари ва Мариацкий соборининг афсонавий миноралари билан биргаликда Асосий бозор майдони ҳақида ҳам шу гапларни айтиш мумкин. Минорадан ҳар куни туш пайтида трубачи Хейнал сигнал бериб туради, москваликлар соатларини Спасск минораси курантларининг бонг уришига қараб тўғрилаганидек, Польшада ҳам шу трубачи сигналига қараб соатларини тўғрилашади.

Қадимий кварталлардаги кўчалар ва майдонларни тўлдирган Краков аҳолиси тушдан кейин Порониндан Эски шаҳарга келган М. С. Горбачевни самимий кутиб олади. Совет раҳбари тарихий майдонга борадиган йўлда табрик хитоблари, қўл бериб кўришишлар сон-саноқсиз гуллар билан қўшилиб кетади. Гулчи қизлар қадимги Краков меҳмонига ўз дўконларидаги чиннигул ва атиргулларни, гладиолус ва шойигулларни — ўнлаб энг яхши гулдасталарни совға қиладилар. Бу учрашувга ҳамма ҳам гул билан келмаган бўлса, ҳеч қиси йўқ, одамлар Польша жамоатчилиги «энг машҳур давлат раҳбари» деб тан олган кишига ҳурматларини табассум билан, табриклаб қўл кўтариш билан, яна болаларни олдинга ўтказиб юбориш билан изҳор қилмоқдалар.

Бош секретарь билан суҳбатларда краковликлар Совет Иттифоқидаги қайта қуришга муваффақият тиладилар, совет халқига ҳурматлари, меҳр-муҳаббати, иккала мамлакат гражданлари ўртасидаги алоқаларни янада ривожлантиришнинг муҳимлиги тўғрисида гапирдилар.

* * *

М. С. Горбачев кечқурун Краковдаги Вавель қасрига борди ва В. Ярузельский билан биргаликда Польша ва совет ёшлари дўстлиги митингида қатнашди.

М. С. Горбачев ва унга ҳамроҳ бўлган кишилар Краков билан танишиб бўлгач, Варшавага қайтиб келдилар.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ, А. КОНДРАШОВ, А. ПЕРШИН, Г. ШИШКИН, В. ШИШЛИН.

СССРдан жўнаб кетди

Ҳиндистон Президенти Р. Венкатараман 12 июль куни Ўзбекистон билан танишиб бўлгач, Иркутскка келди. У Байкал кўлига сафар қилиб, Байкал экология музейини кўздан кечирди.

УЛАН-УДЭ, 13 июль. (ТАСС). Бугун Ҳиндистон Президенти Р. Венкатараман рафиқаси билан СССРдан жўнаб кетди. У СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан Совет Иттифоқига расмий дўстлик визити билан келган эди.

(ТАСС).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

Республика аҳолисига медицина хизмати кўрсатишнинг аҳволи ва уни яхшилашнинг кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлари тўғрисида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети «Республика аҳолисига медицина хизмати кўрсатишнинг аҳволи ва уни яхшилашнинг кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилди. Унда таъкидланадики, СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги коллегияси кўчма мажлисининг қарорлари, республика партия-хўжалик активлари йиғилиши ишлаб чиққан тавсиялар ҳамда марказий телевидениенинг «Саломатлик» программасининг республика аҳолисига медицина хизмати кўрсатиш сифати пастлиги муаммоларини кўриб чиқишга бағишланган 1987 йил 29 ноябрдаги материаллари кўпгина партия комитетлари, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ва республика соғлиқни сақлаш органлари учун аниқ сабоқ бўлди.

Тузилган фавқулодда ҳукумат комиссияси 350 та маъмурий бинони даволаш-профилактика муассасаларига топшириш, қўшимча равишда 3,5 миллион сўмлик медицина техникаси ва ускуналари ажратиш имкониятларини қидириб топди ва бу билан медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш вазифасини ҳал этишни бир қанча жойларда анча енгиллаштирди. Мамлакатнинг қардош иттифоқдош республикаларидан ёз даврида Ўзбекистонга мутахассисларни юбориш ҳам ижобий таъсир қилди. Бироқ аҳолига медицина хизмати кўрсатишнинг аҳволини қатъий ўзгартиришга ҳали эришилгани йўқ.

Умумий касалликлар, касаллик туфайли инвалидликка чиқиш, вақтинча иш қобилиятини йўқотиш даражаси ҳали ҳам юқорилигича қолмоқда. Онкология, сил ва бошқа бир қанча юқумли касалликлар сезиларли даражада камаймаяпти. Болалик ва оналикни муҳофаза қилиш иши яхшиланмаяпти. Болаларнинг касалланиши ва ўлими кўрсаткичлари мамлакатдаги энг юқори даражалардан бўлиб, республикада туғилган минг бола ҳисобига 46,1, Қорақалпоғистон АССРда — 69,8, Сурхондарё областида 57,7, Фарғона областида 52,6 тани ташкил этади. Баҳористон, Учқудуқ, Ленин йўли, Нукус ва Бўзатов каби районларда эса болалар ўлими 80 тадан 118 тагача етмоқда.

Кўпгина партия комитетлари бу фактларга тегишли баҳо бермаётирлар. Нормал маданий-маиший шароитлар йўқлиги сабабли кўпгина ёш медик мутахассислар ўзлари юборилган жойларда, айниқса, олис районларда муқим ўрнашиб қолмаётганлигини маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари кўрмаяпти. Ҳозир қишлоқда 8400 врач, шу жумладан, 3769 педиатр, 2830 акушер-гинеколог етишмайди. Акушер-гинекологларнинг ярмидан кўпи операция қилиш техникасини, педиатрларнинг яна ҳам кўпроқ қисми интенсив терапия методикасини билмайди, ҳолбуки ана шу касбдаги мутахассисларни малака оширишга юбориш плани мунтазам равишда бажарилмай қолмоқда. Медицина ўқув юртлари ва медицина илмий-тадқиқот институтларининг раҳбарлари мутахассислар тайёрлаш профессионал даражаси юқори бўлишини таъминламаётирлар. Министрлик ва маҳаллий соғлиқни сақлаш органлари назоратни бўшаштириб юборганлиги сабабли даволаш-профилактика, дорихона ва хўжалик муассасаларида уларнинг ходимлари ўз бурчларини бажармаслиги, бепарволиги, қўполлиги, таъмагирлиги ва ўғирлик қилиш ҳоллари жуда кўп содир бўлмоқда. Тармоқда ғайриқонуний сарф-харажатлар, камомадлар ва ўғирликлар ҳар йили салкам 900 минг сўмни ташкил қилмоқда. Дорихоналар тармоғида (Ўзбекистон дорихоналар Бош бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Ш. А. Соатов) бундай бузилишлар ёнига нарх интизомига, совет савдоси қоидаларига риоя қилмаслик, дори-дармонларни муддати ўтган, деб ҳисобдан чиқариб ташлаб, улардан бойлик орттириш мақсадида фойдаланиш каби ҳоллар қўшилмоқда. Тармоқда медицина дори-дармонларининг нормативдан ортиқча запаслари тўпланиб қолганлиги давлатга катта моддий зарар етказмоқда. Бундай дори-дармонлар миқдори 1987 йилда 5 миллион сўмдан ошиб кетди.

Ўтган йили порахўрлиги ва таъмагирлиги, тиббий ёрдам кўрсатмаганлиги ва бошқа ҳуқуқбузарлик учун ўнлаб медицина ходими ҳақидаги материаллар тергов органларига топширилган эди. Малакали медицина ёрдами кўрсатилмаганлиги сабабли беморлар ўлими хусусида тушган ҳар уч шикоятдан бири текшириш чоғида тасдиқланди.

Кўпгина даволаш-профилактика муассасаларининг санитария ҳолати етарли даражада тиббий ёрдамни амалга оширишга имкон бермайди, бунинг устига касалхонанинг ўзида ҳам юқумли касалликлар тарқалишига кўмаклашади. Ўтган йилнинг ўзидагина Термиз ва Нукус шаҳар, Коммунистик ва Жомбой район туғуруқхоналарида токсикосептик ва ичак юқумли касалликлари авж олиб, 122 бола касалга чалиниб, улардан 27 таси ўлди. Санитария жиҳатидан аҳволнинг яхши эмаслиги сабабли мингдан ортиқ стационар, бўлим фаолияти тўхтатиб қўйилди. Ўн мингта жарима солинди. Бу фактлар кўпгина медицина муассасалари раҳбарларининг профессионал ва санитария маданияти савияси пастлигидан, шунингдек, санитария хизмати ходимларининг ва шахсан Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари ўртоқ Ш. Ш. Шоваҳобов, республика санитария-эпидемеология станциясининг бош врачи ўртоқ В. А. Андриановнинг принципсизлигидан далолат беради.

Сўх зона касалхонаси, Яккабоғ марказий район касалхонаси, Самарқанд шаҳридаги 3-туғуруқхона, Янгиер медицина-санитария қисми, «Қибрай» санаторийси каби бир қанча муассасаларнинг коллективлари ғаламислик, судлашиш ботқоғига ботиб қолди, бу эса уларнинг профессионал фаолияти натижаларига ҳам кескин салбий таъсир қилмоқда, бошланғич партия ташкилотлари эса принципсизлик қилмоқда ва кўп ҳолларда эса ўзлари ҳам можарога аралашиб кетмоқда.

Аҳолига медицина хизмати кўрсатиш сифати пастлигига маълум жиҳатдан моддий-техникавий жиҳозлаш даражаси ўта ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги ҳам сабаб бўлмоқда. Даволаш-профилактика муассасаларининг фақат 20 процентигина типовой биноларда, 8 проценти эса авария ҳолатидаги эски биноларда жойлашган. Уларнинг учдан икки қисмидан кўпроғида канализация, иссиқ сув йўқ. Учдан бир қисмида эса ҳатто совуқ сув таъминоти йўлга қўйилмаган. Деярли барча соғлиқни сақлаш муассасаларида касалхоналардаги ҳар бир бемор ўрни тиғиз жойлаштирилган. Ҳар бир врачга мамлакатимиздаги ўртача даражадан 1,5—1,7 баравар кам медицина техникаси тўғри келади. Аҳвол ана шундай бўлишига қарамай, ҳозирги беш йилликнинг икки йили давомида «Узагропромстрой» (ўртоқ Б. С. Ҳамидов), Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги (ўртоқ А. Г. Мананников), (Главташкентстрой» (ўртоқ К. П. Дудин) ва бошқа бир қанча қурилиш министрликларининг айби билан 43,5 миллион сўм капитал маблағ, шу жумладан, қурилиш-монтаж ишларига ажратилган 31,7 миллион сўм маблағ ўзлаштирилмай қолди.

Соғлиқни сақлаш объектларининг кўпи муддатидан кечиктириб, катта камчиликлар билан фойдаланишга топширилмоқда. Бухоро область ижроия комитети раисининг собиқ ўринбосари А. Р. Ражабов ва Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги 163-қурилиш трестининг собиқ бошқарувчиси У. М. Маҳмудовнинг масъулиятсизлиги оқибатида область юқумли касалликлар шифохонасининг биноси сейсмик, белбоғларсиз қурилди. Бунинг оқибатида бино фойдаланишга топширилиши биланоқ қулаб тушди; 100 ўринли шаҳар туғуруқхонаси икки йил ўрнига тўрт йилдан буён қурилмоқда, Қорақалпоғистон область партия комитети (ўртоқ М. К. Оролбоев) ва автоном республика Министрлар Совети (ўртоқ Б. А. Юсупова) соғлиқни сақлаш бошланғич бўғини муассасаларининг салкам 90 проценти мослаштирилган биноларда жойлашганлиги, уларнинг баъзиларида умуман ўз биноси йўқлиги, сўнгги йилларда бирорта ҳам типовой туғуруқхона қурилмаганлигига муроса қилиб келмоқдалар.

«Саломатлик» комплекс программаси қабул қилинган бўлса-да, тегишли министрликлар ва идораларнинг ижро интизоми пастлиги, республика Министрлар Совети, энг аввало, ишнинг ана шу соҳаси учун жавоб берадиган Раис ўринбосари ўртоқ С. У. Султонова назоратни бўшаштириб юборганлиги ва тегишли ташкилотчилик ишлари йўқлиги сабабли қониқарсиз бажарилмоқда. Бу программа беш ой давомида узил-кесил ишлаб чиқилди. Енгил саноат (ўртоқ Э. А. Таймазов), Маҳаллий саноат (ўртоқ Ў. Қ. Исмоилов), Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати (ўртоқ Г. Г. Исаев) министрликларининг, иттифоқ министрликларига қарашли бир қанча корхоналарнинг раҳбарлари ана шундан фойдаланиб ўз ишчилари ва хизматчилари учун даволаш-профилактика муассасалари қуриш планини барбод қилмоқдалар. Тошкент шаҳрида «Машхлопок» давлат ишлаб чиқариш бирлашмасининг (ўртоқ Х. Х. Ғуломов) 85 минг киши ишлайдиган бешта корхонаси жойлашган. Аммо улар учун медицина-санитария қисмлари барпо этиш масаласи ҳали ҳам ҳал этилган эмас.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети хўжаликларининг кўпгина раҳбарлари ҳам ўз ходимлари саломатлигига ана шундай муносабатда бўлмоқдалар. Масалан, Қашқадарё область Ульянов районидаги «Москва» совхозида (директори ўртоқ К. Усмонов) қишлоқ даволаш амбулаторияси ҳали ҳам қурилган эмас, барча фельдшер-акушерлик пунктлари нонормал шароитда ишламоқда. Сирдарё областидаги 35 йилдан буён Н. Йўлдошева раислик қилаётган Ленин номли колхозда фельдшер-акушерлик пункти қуриш масаласи етти йилдан буён ҳал қилинмаяпти. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетининг кўпгина хўжаликлари, саноат, қурилиш ва транспорт корхоналари табиатни муҳофаза қилиш тадбирларининг кўзда тутилган ҳажмини мунтазам равишда бажармай келмоқдалар.

Кўпгина партия комитетлари, маҳаллий Советлар соғлиқни сақлашдаги ишларнинг аҳволини мунтазам таҳлил қилмаётгани ҳам аҳолига медицина хизматини ташкил этишдаги катта нуқсонларга сабаб бўлди. Арнасой, Учқудуқ район партия комитетлари, Андижон шаҳар ижроия комитети, Пискент район ижроия комитети соғлиқни сақлаш муаммоларига расмиятчилик билан юзаки ёндашмоқдалар, конкрет ташкилотчилик ишлари ўрнига умумий ва қуруқ кўрсатма бериш билан шуғулланмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қарор қилади:

Соғлиқни сақлаш министрлиги, шахсан министр ўртоқ С. М. Баҳромов, унинг ўринбосарлари Д. А. Асадов, Д. Н. Қобулова, Ш. Ш. Ҳамроев, Ш. Ш. Шоваҳобов, Е. Ф. Забков ўртоқлар республика аҳолисига медицина хизмати кўрсатишга раҳбарликнинг зарур даражада бўлишини таъминламаётирлар, меҳнаткашлар соғлигини сақлаш масалаларини ҳал қилишга унинг сиёсий ўткирлиги ва масъулиятини сезмаган ҳолда ёндашмоқдалар, соғлиқни сақлашдаги ташвишли вазиятга танқидий баҳо бермаётирлар. Уларнинг иш услуби ва методларида сусткашлик, ташаббуссизлик, арзимаган иш натижаларидан мамнун бўлиш кўзга ташланмоқда.

Министрлик раҳбарлари — коммунистлар С. М. Баҳромов, Д. А. Асадов, Д. Н. Қобулова, Ш. Ш. Ҳамроев, Ш. Ш. Шоваҳобов, Е. Ф. Забков ўртоқлар агар қисқа муддат ичида аҳолига медицина хизмати кўрсатиш тубдан яхшиланишига эришмасалар ва тармоқда тартиб ўрнатмасалар уларга нисбатан эгаллаб турган лавозимларидан бўшатишга қадар қаттиқ партиявий таъсир чоралари кўрилади, деб огоҳлантирилсин.

Санитария-эпидемиология назоратини амалга оширишда контролни, ана шу соҳа ходимларига талабчанликни бўшаштириб юборганлиги учун республика Санитария-эпидемиология станциясининг бош врачи ўртоқ В. А. Андриановга виговор эълон қилинсин.

Республика аҳолисини дори-дармон билан таъминлашда катта нуқсонларга йўл қўйган, тармоқда салбий ҳодисаларнинг олдини олиш юзасидан тегишли чораларни кўрмаган ўртоқ Ш. А. Соатов Дорихоналар бош бошқармасининг бошлиғи лавозимида қолиши мақсадга мувофиқ ёки мувофиқ эмаслигини кўриб чиқиш Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг коллегиясига топширилсин.

«КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ўн иккинчи беш йилликда ва 2000 йилгача бўлган даврда аҳоли соғлигини сақлашни ривожлантиришнинг ва СССРда соғлиқни сақлашни қайта қуришнинг асосий йўналишлари» қарорини амалга ошириш юзасидан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги биргаликда ишлаб чиққан тадбирлар тасдиқлансин. Область партия комитетлари, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети аҳоли соғлигини сақлашни тубдан яхшилашга, касалликларнинг олдини олишни кучайтиришга, барча даволаш-профилактика муассасалари фаолияти даражасини оширишга, соғлом турмуш тарзини шакллантиришга қаратилган мазкур тадбирлар бажарилишини таъминласинлар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тегишли министрликлар ва идоралар билан биргаликда икки ой ичида республикада соғлиқни сақлашнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва янада ривожлантириш программасини ишлаб чиқиш топширилсин. Идораларга қарашли лойиҳа ва пудрат ташкилотлари соғлиқни сақлаш эҳтиёжларини таъминлашга жалб этилсин, уларнинг ўз ремонт-қурилиш базаси кенгайтирилсин. Планлаштирувчи ва таъминот органлари Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги талабномаларини устун даражада бажаришлари таъминлансин, медицина кадрлари малакасини ошириш маҳаллий базаларининг соғлиқни сақлаш муассасаларига топширилаётган маъмурий биноларни реконструкциялаш ва комплектлаш билан боғлиқ ишларни пул билан таъминлаш масалалари ҳал қилинсин.

Тошкентдаги врачлар малакасини ошириш институтини кенгайтириш, унинг клиникалари ва филиалларини барпо этиш масаласи СССР Соғлиқни сақлаш министрлигига тақдим этилсин, мамлакатнинг марказий медицина олий ўқув юртларига тармоқ мақсадларини кўзлаб студентлар қабул қилишни анча кўпайтириш илтимос қилинсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ С. У. Султонова аҳолига медицина хизмати кўрсатиш муаммоларини ҳал қилиш билан етарли шуғулланмаётганлиги қайд этиб ўтилсин. У ишнинг мана шу соҳаси учун ўзи шахсан жавобгар эканлигидан огоҳлантирилсин.

Область, шаҳар, район партия комитетлари аҳолига медицина ёрдами кўрсатишнинг аҳволи ва уни яхшилаш истиқболларини 1988 йилда пленумларда ёки партия-хўжалик активлари йиғилишларида муҳокама қилсинлар. Соғлиқни сақлаш объектларини қуриш ва ишга туширишда, медицина муассасаларини материал-техника билан таъминлашда ва табиатни муҳофаза қилиш тадбирларини бажаришда қолоқликка йўл қўйган раҳбарларнинг партиявий жавобгарлиги кўриб чиқилсин. Соғлиқни сақлаш тармоғида халқ хўжалиги планлари тузилиши ва уларнинг бажарилиши устидан қаттиқ контрол ўрнатилсин. Даволаш-профилактика муассасаларининг тозалаш қурилмалари ва иншоотларига, жумладан, ихчам қурилмаларга, шунингдек сувни тозалаш ва чучуклаштириш қурилмаларига эҳтиёжларини қондириш масаласи маҳаллий Советлар ижроия комитетлари билан биргаликда кўриб чиқилсин. Ҳозирги беш йилликнинг охирига қадар болалик ва туғриққа кўмаклашиш муассасалари юқумли касалликлар шифохоналари ва бўлимлари канализация, иссиқ ва совуқ сув билан юз процент таъминлансин. Совет, касаба союз ва хўжалик органлари раҳбарларидан медицина кадрлари, айниқса ёш кадрлар нормал ишлаши учун барча зарур маданий-маиший шароитларни яратиб бериш талаб қилинсин; уларни қишлоқ хўжалик ишларига, медицина хизмати кўрсатиш билан боғлиқ бўлмаган бошқа ишларга жалб этишни қатъий тақиқлаб қўйилсин.

Ўзбекистон ССР министрликлари идоралари, Иттифоққа бўйсунувчи корхоналар 1988-1995 йиллар давомида ўзларига бўйсунувчи системадаги ишчи ва хизматчиларни амалдаги нормативларга мувофиқ даволаш-профилактика ва соғломлаштириш муассасалари билан таъминласинлар. Тегишли тозалаш иншоотлари бўлмаса халқ хўжалиги объектларини ишга туширишга йўл қўйилмасин, табиатни муҳофаза қилиш бўйича тадбирларини бажаришда йўл қўйилган қолоқликни бартараф этиш юзасидан шошилинч чора-тадбирлар кўрилсин. Бу масалаларнинг бажарилишини Марказий Комитет бўлимлари мунтазам муҳокама қилиб, зарур бўлган тақдирда бу масалаларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети муҳокамасига қўйсинлар.

Бухоро область партия комитети (ўртоқ И. Жабборов)га область юқумли касалликлар шифохонаси сифатсиз қурилишига йўл қўйган, туғуруқхона ва бошқа соғлиқни сақлаш объектлари қуриш планини бажармаётган кишиларнинг жавобгарлигини кўриб чиқиш топширилсин.

1988 йил иш якунлари юзасидан мазкур қарор қандай бажарилаётганлиги Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросида ва республика Министрлар Советида кўриб чиқилсин.

Мазкур қарорнинг ижросини контрол қилиш Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бўлимлари зиммасига юклатилсин.

БИЛИМ ЮРТИДА БАЙРАМ

В. И. Ленин номидаги Қизил Байроқ орденли, Қизил Юлдуз орденли Тошкент умумқўшинлар командирлари олий билим юрти етмиш ёшга тўлди. Гражданлар уруши бораётган йилларда шахсан Владимир Ильичнинг фармойиши билан ташкил этилган билим юрти Совет Иттифоқи Қуролли Кучларининг офицерлар корпуси учун юксак малакали мутахассислар тайёрлаш ишига муносиб ҳисса қўшди ва қўшиб келмоқда. Билим юрти ўз битирувчилари билан ҳақли равишда фахрланади. Гражданлар ва Улуғ Ватан урушлари фронтларида шуҳрат қозонган Совет Иттифоқи Қаҳрамонларининг, генерал ва офицерларнинг бутун бир гуруҳи шулар жумласидандир. Ҳозирги кунда армияда хизмат қилаётганлар ҳам, курсантлар сафида ана шу машаққатли касб — Ватанни ҳимоя қилишни ўрганаётганлар ҳам фронтчилар эстафетасини шараф билан давом эттирмоқдалар.

12 июль куни В. И. Ленин номидаги билим юртида ўтган йиллар уни битириб чиққанлар, уруш ва меҳнат ветеранлари ўқув юртининг етмиш йиллик юбилейини ёшлар билан биргаликда нишонлаш учун тўпландилар. Туркистон Ҳарбий округи қўшинлари собиқ қўмондони, армия генерали Н. Г. Ляшченко, Ҳарбий кенгаш аъзоси — округ сиёсий бошқармасининг бошлиғи генерал-лейтенант А. И. Овчинников тўпланганларни қизғин табрикладилар.

Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин билим юртининг курсантлари ва ветеранларини самимий қутлади.

Билим юрти юбилейини нишонлашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев иштирок этди.

(ЎзТАГ).

• Партия турмуши: қайта қуриш ва коммунист

Танишинг: «Алгоритм» электрон-ҳисоблаш машиналари заводи директори, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси делегати Раҳим РАЖАБОВ.

Таржимаи ҳолидан: меҳнат фаолиятини 1960 йилда «Ташсельмаш» заводида инженер-конструкторликдан бошлаган. Касби инженер-механик. «Ўзбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида бош инженер, Тошкент экскаватор заводида директор бўлиб ишлаган. «Ҳурмат Белгиси» ордени нишондори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган инженер, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

ВАЗИФА АНИҚ, ИШЛАШ КЕРАК

— Раҳим Ражабович, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев Ўзбекистонга келганида заводингизда бўлганди. У корхона ишчилари билан нима ҳақда гаплашди!

— М. С. Горбачевнинг завод цехларида ишчилар билан суҳбати жуда қизғин, ошкора ва ўзаро бир-бирини тушуниш руҳида ўтди. Бош секретарни асосан заводда қайта қуришнинг қандай бораётгани, ишчилар уни қандай тушунишлари қизиқтирди. Қайта қуриш йўлида қандай тўсиқлар юзага келаётгани, биз уларни бартараф этиш учун қандай тадбирлар кўраётганимизни сўради.

Бош секретарь завод ишчиларининг турмуши, маданий-маиший шароитлари, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати билан қизиқди. У заводимизни «регион етакчиси» деб атади ишлаб чиқарилаётган электрон-ҳисоблаш машиналарининг мамлакат учун аҳамияти катта эканлигини таъкидлади. Бу ибора ишчиларимизга жуда маъқул тушди.

Михаил Сергеевич корхонада ёшлар кўплигига, уларнинг таркиби интернационаллигига ва ишчиларнинг ўртача ёши 28 ни ташкил этишига алоҳида эътибор берди. Шу билан бир қаторда у маҳаллий миллат вакилларидан кўпроқ ишчилар, мутахассис кадрлар тайёрлаш лозимлигини, умуман, кадрлар сиёсатини ҳал қилиш партиянинг асосий мақсадларидан бири эканлигини таъкидлади.

— XIX Бутуниттифоқ партия конференциясидан олган таассуротларингиз ҳақида сўзлаб берсангиз.

Мен 24 йилдан бери партия сафидаман. Бироқ бундай катта анжуманда биринчи марта қатнашишим. Менга конференциянинг мунозара тусида ўтгани, ишда йўл қўйилган хатоларнинг танқидий таҳлил қилиниши, сиёсий системамизда конкрет ўзгаришлар қилиш мўлжаллангани ва бошқа аниқ тадбирлар белгиланган жуда маъқул бўлди. Назаримда, конференциянинг иш жараёнида партиянинг коллектив ақл-идроки намоён бўлди. Қайта қуриш сиёсати асослари янада мустаҳкамланди. Конференция совет жамиятини демократиялашда ҳал қилувчи босқичдир.

Қайта қуриш— муқаррар! Мамлакатни турғунлик ҳолатидан олиб чиқувчи бирдан-бир йўл шу. Агар конференция материаллари билан батафсил танишган бўлсангиз, мана шу фикр докладнинг ҳам, музокараларда қатнашган нотиқлар сўзларининг ҳам асосий ўзагини ташкил қилганини ҳис этасиз. Вазифалар аниқ. йўлимиз аниқ. Фақат ишлаш ва яна ишлаш лозим Министрдан тортиб олимгача, директордан тортиб оддий ишчигача— ҳамма, ҳар ким ўз вазифасини виждонан, ҳалол адо этиши, ўз иш участкаси учунгина эмас, балки коллективи, региондаги, мамлакатдаги барча ишлар учун ҳам чуқур масъулият, даҳлдорлик туйғусини ошириши даркор. Ана шундагина қайта қуриш фаоллашади. Қуйи партия ташкилотлари жанговарлигини ошириш ҳақида жиддий кўрсатмалар берилди. Бинобарин, улар бевосита омма орасида иш олиб борадилар, партия қарорлари, режалари ва ғояларини халққа етказадилар. Одамлар онги, психологиясига таъсир ўтказмай туриб эса ишда муваффақиятларга эришиш мушкул. Шу туфайли ҳам биз бундан буён корхона партия ташкилоти фаолиятини, асосан идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни жонлантиришга қаратамиз.

— Анъанавий саволимиз: коллективингизда, партия ташкилотингизда қайта қуриш қандай боряпти!

— Очиғи, қайта қуриш коллективимизда қийин кечяпти. Кўплар ҳали кўрсатмасиз, мустақил ишлашга ўргана олмаяптилар. Масъулиятни ўз зиммаларига олиш, топшириқ учун жавоб беришдан қўрқяптилар. Аввало, ўз тафаккурида, онгида ўзгариш қилиб олиши кераклигини ҳамма ҳам тушунаётгани йўқ. Корхонамиз келгуси йил 1 январдан бошлаб хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашга ўтади. Аммо биз ҳали бундай шароитда ишлашга тайёр эмасмиз. Мавжуд иқтисодий омиллардан тўла фойдалана олмаяпмиз.

Қайта қуришнинг дастлабки босқичида ҳали ёш, янги коллективимизда барқарор маънавий-психологик муҳитни шакллантиришда муайян ютуқларга эришдик. Бунда аввало, партия ташкилотининг роли бор.

340 дан зиёд коммунист бўлган партия ташкилотимизда бошланадиган ижтимоий-сиёсий аттестациядан ҳам кўп нарса кутяпмиз. У нафақат коммунистлар, балки бутун завод меҳнат аҳлининг фаоллигини, ташаббускорлигини кучайтириши керак. Фикримча, партия ташкилоти коммунистлар билан, ишчилар, инженер-техник ходимлар билан якка тартибда иш олиб боришга эътиборни кучайтириши лозим.

Маълумки, меҳнат — энг муҳим тарбия воситаси. Ишчиларнинг ижтимоий фаоллигини оширишда меҳнат умумдорлиги ва самараси, моддий манфаатдорликнинг ошуви каби фактлар муайян роль ўйнамоқда. Бу борада айниқса, ишни бригада методи асосида аниқ ташкил этиш ва пировард натижаларга қараб ҳақ тўлаш бизга жуда қўл келди. Шунинг шарофати билан инженер-техник ходимларнинг иш ҳақи 25 процентга, ишчиларники 17 процентга ошди. Бунда ҳеч қандай текисчиликнинг ўзи бўлмайди: марҳамат қилиб ишга ижодий ёндаш, ташаббус кўрсат — шунга яраша тақдирланаверасан. Моддий манфаатдорликсиз ишлаб бўлмайди, деб ҳеч ким шовқин қилаётгани йўқ. Негаки, чинакамига ишлайман деган одам учун бу усул катта имконият яратади.

Ҳозирги кунда ишлаб чиқаришни фан билан мустаҳкам алоқасиз, унинг ютуқларидан кенг фойдаланишсиз тасаввур этиб бўлмайди. Шу боис, биз Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг барча институтлари, иккита Иттифоқ миқёсидаги илмий-тадқиқот институти билан ҳамкорликда иш олиб боряпмиз.

— Сизнингча, замонавий раҳбар қандай хислатларга эга бўлиши керак!

— Ҳалоллик, камтарлик, ишбилармонлик, жонкуярлик. Қисқа қилиб айтганда, мана шу хислатлар раҳбарни камолотга етказади, обрўэътиборини оширади.

Бундан ташқари, ҳар қандай раҳбардан принципиаллик, камчиликларга нисбатан муросасизлик, ҳамма вақт янгилик куртакларини кўра билиш талаб этилади. Шунингдек, одамларга ғамхўрлик қиладиган, ҳаммага бирдай адолат кўзи билан қарайдиган раҳбаргина назаримда, ҳақиқий раҳбар бўла олади. Ана ўшанда кишилардан ишни ҳар қанча талаб қилсанг, принципиаллик кўрсатсанг ҳеч кимга оғир ботмайди.

Маълумки, турғунлик даврида «юқоридагилар» сўзи «қўйидагилар» учун қонун, деган тушунча таркиб топганди. Кўрсатмабозлик билан зуғум ўтказиш ташаббус кўрсатиб, самарали ишлашга имкон бермади, лоқайдлик ва хотиржамлик кайфиятини юзага келтирди.

Эндиликда диёнатли, ишнинг кўзини биладиган одамлар ишбоши бўла . бошладилар. Уларни халқнинг ўзи сайлаб қўймоқда. Ана шундай бир шароитда ҳамон маъмуриятчилик-буйруқбозлик методидан фойдаланиб, эскича яшайвериш одати кони зарар. Биргина мисол. Заводимиз жойлашган районда қарийб 130 минг аҳоли яшашига мўлжаллаб тузилган янги массив қурилишининг лойиҳа-смета ҳужжатларини олайлик. Бу лойиҳада яна турғунлик даврига хос иллатлар такрорланиб, унда социал, маданий-маиший, маориф, соғлиқни сақлаш, спорт ва дам олиш объектлари қуриш кўзда тутилмаган. Бу эса турган гапки, келажакда бу массивда яшайдиган аҳоли учун катта қийинчиликлар туғдиради. Хўш, лойиҳадаги бу хатолар учун энди ким жавоб беради? Уларни ким тузатади?

— Демократия, ошкоралик деганда сиз нимани тушунасиз! Сизни эртага вазифангиздан олиб ташлашларидан чўчимайсизми!

— Демократия ва ошкораликни, таъбир жоиз бўлса халққа қанот бахш этувчи омиллар дегим келади. Улар ҳозирги янгича шароитда одамларда ташаббускорликни уйғотади, меҳнат ва ижтимоий ҳаётдаги фаолликларини кучайтиради. Қолаверса, демократия ва ошкоралик айни паллада жамиятимиз ривожига кучли туртки бўляпти. Одамлар камчиликларга нисбатан муросасиз бўлиб бораётганликлари, нуқсонлар ҳақида гапирибгина қолмай, балки, уларни бартараф этиш учун курашаётганликлари ҳам бежиз эмас.

Раҳбарлик ҳеч кимга умрбод берилмаган. Раҳбарлик лавозими ким яхши, ҳалол-покиза ишласа, одамлар учун чинакамига жон куйдирса ўшаники. Фақат истардимки, мендан кейин келган ўртоқ мендан кўра яхшироқ ишласа, мен тугата олмаган ишларни поёнига етказса, пировард натижада корхона янада гуллаб-яшнаса.

Энди инсон омили ҳақида.

Корхонамиз территорияси истироҳат боғига ўхшайди. Ҳозир 950 ўқувчи таълим оладиган ҳунар-техника билим юрти, 1150 ўқувчига мўлжалланган радиотехникум, 2700 ўринли ётоқхона, 280 ўринли болалар боғчаси, Чимёнда 650 ўринли пионерь лагери бор. Ҳумсонда дам олиш зонаси, Оққўрғонда ёрдамчи хўжалик барпо этиляпти. Қурилаётган санаторий-профилакторий, поликлиника ва касалхона учун тез орада Чехословакиядан замонавий медицина жиҳозлари оламиз.

Буларнинг ҳаммаси ишчилар учун, уларнинг унумли меҳнат қилишлари, яхши дам олишлари учун, албатта. Ўтган йили коллективимиздаги 125 оилага янги квартира берилди. Бу йил ҳам кўплаб оила ўз турар-жой шароитини яхшилаб олади. Бундан ташқари, мактаб ислоҳотини амалга оширишга ёрдам тариқасида биз учта мактабни ўз оталиғимизга олдик. Ҳисоблаш техникаси ва информатика касби ўргатиладиган кабинетларни жиҳозлаш учун 260 минг сўм маблағ ажратдик. Бу маблағлар бекор кетмайди, албатта. Бир неча йил ўтгач корхонамиз цехларида ана шу мактабларнинг кўплаб битирувчиларини кўришимизга аминман...

Суҳбатни Олим НАЗАРОВ олиб борди.

МОНГОЛ КИТОБЛАРИ ЎН КУНЛИГИ

Тошкентдаги СССР халқлари дўстлиги музейида Монголия Халқ революциясининг 60 йиллигига бағишланган монгол китоблари ўн кунлиги очилди. Бу ерда Улан-Баторда ҳамда МХР-нинг бошқа шаҳарларида нашр этилган ижтимоий-сиёсий, бадиий ҳамда болаларга аталган адабиёт янгиликлари, монгол муаллифларининг мамлакатимизда эълон қилинган китоблари намойиш этилди.

СССР ва МХР китоб нашриётларининг ижодий алоқалари кўп йиллдан буён мамлакатларимиз ўртасида дўстлик, бирдамлик ва ҳамжиҳатлик юксак ғояларига хизмат қилиб келмоқда, деб таъкидланди ўн кунлик очилишида.

21 июлгача давом этадиган монгол китоблари ўн кунлиги программасида китоблар кўргазмаси ташкил қилиш, китобхонлар конференциялари, ижодий учрашувлар ўтказиш кўзда тутилган. (ЎзТАГ).

МУКОФОТЛАР МУБОРАК

СССР Журналистлар союзи правлениесининг секретариати газета ва журналлар саҳифаларида, телевидение кўрсатувлари ва радио эшиттиришларида чорва қишлови боришини энг яхши ёритиш бўйича Бутуниттифоқ конкурси якунларини чиқарди.

СССР Журналистлар союзининг Фахрий ёрлиғи ва пул мукофоти билан тақдирланганлар орасида республикамизнинг «ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» газетаси редакцияси коллективи ҳам бор.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» газетаси редакцияси коллективи СССР Журналистлар союзининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЕТИ ЙЎЛИДАН

ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ ГАЗЕТА

Бундай хушхабар Самарқанд области газетхонлари ўртасида тез тарқалди. Янгилик туфайли газета барвақт босилиб, ўқувчилар қўлига етиб бормоқда.

Республикамизда район газеталарини марказлаштириш иши дастлабки тарзда амалга оширилди. Жомбой, Пастдарғом ва Самарқанд районлари газеталари область босмахонасида нашр этилмоқда.

Янгилик технологияси оддий. Ёзув машинасида кўчирилган хабарни оператор перфолентага кўчиради, сўнгра у телефон сими орқали сигналлар билан Самарқандга узатилади. Бу ерда янги фото йўли билан ҳарф териш цехи ишлай бошлади. Матбаачилар ишни электрон машиналарида бажаришади.

Газеталар ишини марказлаштириш унинг сифатини яхшилаш билан бирга матбаачилар иши самарадорлигини ҳам оширади.

Янги цехда ўз касбининг усталари меҳнат қилишяпти. Фото йўли билан ҳарф териш цехи монтажчиси Ҳ. Шамсиева, оператор-программачи О. Ягорская меҳнатда пешқадам. Вазифаларни бекаму кўст бажариб, ҳамкасблар ҳурматига сазовор бўлишяпти.

Суратда: программалаш участкасида. О. Ягорская (ўнгда) ва область босмахонаси директори Г. Нурматова.

Р. ҒАФУРОВ фотоси (ЎзТАГ).

Мавзуга қайтиб

ХАСПЎШЛАШГА ЎРИН ЙЎҚ

Вақтли матбуотнинг Орол ва Оролбўйи муаммоларини бартараф этишга бағишланган айрим чиқишлари тўғрисида

Ҳозирги пайтда газеталар ва журналлар саҳифаларида ҳалокатга юз тутган Орол ва Орол бўйи ҳақида кўплаб мақолалар эълон қилинмоқда. Телевидение, радио ҳам бу мавзуга қайта-қайта мурожаат қилмоқда. Масалан «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока» республика газеталари ўзларининг кетма-кет икки сонида каттагина минбарни Орол денгизи ва унга туташ региондаги вазиятни бартараф этиш муаммоси тўғрисидаги материалларга ажратиб берди.

Орол ва Орол бўйи бошига тушган ҳозирги аҳволдан ниҳоятда ҳавотирланаётган кишилар денгизнинг, денгиз бўйининг, шу регионда яшаётган кишиларнинг оғир аҳволига редакциялар катта эътибор бераётганлигидан ҳурсанд бўлишлари керак эди. Афсуски, «Орол ва Орол бўйи тақдири — одамлар қўлида» ва «Сувни тежаш — Оролнинг асосий резерви» сарлавҳали мақолалар миннатдорчиликка сабаб бўлмади. Ушбу мақолаларни ўқиган кишиларда ғайри ҳис-туйғулар, кишини таажжубга соладиган ҳолатлар пайдо бўлади ва уларда савол устига савол туғилади.

Дарҳақиқат, исбот қилиб бўлмайдиган нарсани исботлаш, ишонтириб бўлмайдиган нарсага ишонтириш, рад этиб бўлмайдиган нарсани рад этишга интилиш кимга ва нима учун керак бўлиб қолди? Мазкур материалларни қайта-қайта ўқир экансиз, улар қисмати шўр денгиз ва регион тақдири учун чинакамига қайғуриш ҳис-туйғуси билан эмас, балки ўз обрўларини сақлаб қолишга уриниш, вужудга келган экологик(фақат экологик эмас) ҳолат учун тўғридан-тўғри жавобгар бўлган кишиларнинг тақдиридан ташвишланиш ҳисси билан ёзилганлигига амин бўласиз.

Биз юқорида тилга олган мақолалар бу соҳадаги дастлабки иш эмас. Ундан олдин ҳам шу мавзуда ёзганмиз, улар газета ва журналларда эълон қилинган. Бироқ уларнинг ҳаммасини битта нарса — Амударё ва Сирдарёдан олинган сувлар (Оролни ҳалокат ёқасига келтириб қўйган иш) халқ хўжалигини ривожлантириш, суғориладиган ерлар самарадорлигини оширишга жуда катта хизмат қилаётганлиги тўғрисидаги дабдабали ҳайқириқлар, тарақа-туруқ гаплар бирлаштириб турарди. Бунда албатта, бир қатор рақамлар келтирилардики, улар минглар, юз минглар, миллионлар ва миллиардлар ҳақида борарди. Мана шу рақамларни келтирган кишилар фикрича, бу рақамлар ноёб денгиз ҳалокатини оқлаши зарур эди. Булар — пахта, гўшт, сут, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш билан боғлиқ эди.

Бироқ биринчидан ана шу мақолаларнинг муаллифлари бу ўсишга ва тараққиётга **қандай йўллар, нималар ҳисобига эришилганлиги** тўғрисида индамасликни афзал кўрдилар. Иккинчидан эса, масалан, ўтган йил июнь ойида П. Ҳабибуллаев «Социалистическая индустрия» газетасида қуйидагиларни ёзди: «Денгизнинг тақдири — дабдабали сўзлар ва етилган масалалар хусусида мўм тишлаш билан ўтган ўн йилликлардан қолган оғир меросдир. Мукофотларга ва шон-шуҳратга ўч «табиатни бўйсундирувчилар» қўшимча равишда гўё олинган миллионлаб тонна қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ҳақида рапортлар бериб, одамлар кўзи хира тортган бир пайтда Орол том маънода қуриб борарди. Йилига денгизнинг қуриб бораётган тубидан жуда кўплаб марта қум тўзонлари кўтарилар ва қирқ километрли майдонда улар ўнлаб миллион тонна тупроқни ва тузни 400 километр масофагача учириб борарди».

Шу абзацдан кейин яна мана шу жумлаларга дуч келамиз: «Хўжаликни бундай юритиш»дан кўрилган зарарни суғориладиган янги-янги ерларни ўзлаштиришдан олинадиган фойда билан қопламоқчи бўлдилар. Умуман олганда, ана шундай фойданинг ўзи борми? Ҳамма жойда бир хил манзарага дуч келиш мумкин: дастлабки йилларда сувга қонган чўлдан дурустгина ҳосил олинади. Кейин эса шўр билан бирга, тупроқ юзасига кескин кўтарилган зах экинларни қуритади. Бироқ ерларни суғориш ва шўрни ювишга борган сари кўпроқ оби-ҳаёт талаб қилинади. Натижада Оролга сув бормай қўяди. Унинг чанг-тўзони эса, янада кўпроқ даражада тупроқ учун фалокатли тузларни эритиб тўкади. Уларни ювиш учун яна сув керак. Ҳеч нима бермай фақат ундиришга, олишга ўрганган бепарво лоқайд кишилар томонидан яратилган мана шу яроқсиз давра ҳосил бўлади».

«Социалистическая индустрия»даги мақоланинг муаллифи шекспирона «ё ҳаёт, ё мамот» деган саволга фан битта — «Орол сақланиб қолиши керак», деган жавобни беради. Бунга сувнинг маҳаллий запаслари денгизни ҳозирги ҳолатда сақлаб қолиш ва унинг атрофидаги ҳавзада ҳаётни таъминлаш учун етарлидир. Бинобарин, Орол муаммосининг бутун инжиқлиги ҳам мана шунда. Сув ҳавзаси қуриб боряпти. Аммо унга тушадиган сув етарли. Бироқ мана шу сувдан оқилона, илгариги йилларда бўлгани каби ақлга зид равишда фойдаланилмоқда».

Шундан сўнг муаллиф қуйидаги мисолни келтиради: «Ўн йилдан кўпроқ вақт ичида Орол ҳавзасида суғориш учун 84 миллиард кубометр сувдан фойдаланилди. Суғоришдан сўнг бу сувлар беҳуда оқизилиши ва Қорақум каналининг ўзида (канал соҳиллари орқали сувларнинг фильтрланиши, буғланиши ва ботқоққа айланиши туфайли) исроф бўлиши оқибатида бу рақам юз миллиард кубометрдан ошиб кетди. Бошқа сўзлар билан айтганда сувнинг каттагина қисми ҳеч қандай унум бермай нобуд бўлди». Шу ўринда ўтган йил баҳорида Ўзбекистонда баҳор серёғин келишига қарамай, бор-йўғи 5 ой ичида «800 миллион кубометрдан зиёд обиҳаёт ортиқча сарфланганлигини» айтиб ўтади.

«Сувни тежаш — Оролнинг асосий резерви» сарлавҳали мақоланинг муаллифлари — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиклари К. Лапкин, О. Лебедев, техника фанлари кандидати В. Духовнийлар ҳозирги пайтда республикада сувдан фойдаланиш деярли яхши йўлга қўйилган, деб ҳисобламоқдалар.

«1982 йилда сувдан фойдаланишга қаттиқ чек қўйилгач, — деб ёзишади улар, — умумий ҳажмда суғоришга кетадиган сувнинг солиштирма сарфи 1987 йилга бориб гектарига 5 минг кубометр камайди». Шундан кейин бу муаллифларнинг «вариантлари» ҳақида сўз юритилади. Мана шу мақолада муаллифларнинг қуйидаги сўзларига эътибор беринг. Амударё ва Сирдарё ҳавзаларида сув ресурсларидан фойдаланиш схемаларига мувофиқ, сув қатъий лимитлари жорий этилганидан кейинги йилларда сувнинг умумий солиштирма сарфи гектарига 13,7 минг кубометрга қадар камайди. Сирдарё, Жиззах ва Самарқанд областларида каналларнинг бош қулоғидан солиштирма сув олиш гектар бошига 10 минг кубометрдан ортмаяпти! Бу нарса бу ерда далаларга берилувчи суғориш нормаси биологик эҳтиёжига қарийб бараварлигидан далолат беради. Умуман, республика бўйича олганда ҳам мурожаатномада айтилганидек, пахта далаларида 15 минг кубометрдан, шолипояларда эса 45—50 минг кубометрдан кўп сув сарфланаётгани йўқ».

Оҳ, қани энди шундай бўлса. Қани энди бу шубҳали арифметик «ҳисоб-китоблар» ҳақиқий аҳволга тўғри келса! Эҳтимол. «Сувни тежаш — Оролнинг асосий резерви» мақоласининг муаллифлари ҳозирги чақириқ республика Олий Совети V сессиясида келтирилган факт ва рақамлардан бехабардирлар. Улар мана шу факт-рақамлар билан танишиб қўйсалар ёмон бўлмасди. Сессияда ҳар бир гектар суғориладиган экин майдонига 15 минг кубометр сув сарфланаётгани тўғридан тўғри айтилди. Эҳтимол бу мақола муаллифлари СССР Олий Советининг еттинчи сессияси арафасида мажлис қилган иккала палата доимий комиссияларининг материалларига бир назар солсалар ўзлари учун кўп фойдали маълумотларга эга бўлардилар. Агросаноат, табиатни ва табиий ресурсларни муҳофаза қилиш масалалари билан шуғулланувчи бу комиссиянинг мажлисида бир қатор ҳужжатлар қабул қилиниб, уларда қуйидаги факт ва рақамлар келтирилди: экин майдонларининг **ҳар беш гектаридан бири — (Туркманистонда 87 процент) шўрланган; ҳар тўрт гектар майдондаги суғориш системалари сифат жиҳатидан такомиллаштирилишга муҳтождир; суғоришнинг ҳисоб-китоб нормалари кўп жойларда ортиқча белгиланган, амалда бу нарса Ўзбекистонда 1,6 баравар, Қозоғистонда 2 баравар, Туркманистонда 1,7 баравар кўп бўлмоқда.** Сув хўжалигини нотўғри юритиш сабабли **Байкал, Ладога, Амударё, Балхашга ҳозирдаёқ зарар етказилди; Орол ҳалок бўлмоқда, Каспий, Азов денгизларининг биологик маҳсулдорлиги анчагина даражада пасайди...**

Қимматбаҳо сувдан фойдаланишнинг ҳақиқий аҳволи мана шулардан иборат. Мақола муаллифлари Сирдарё этакларида бир гектар шолизорга «Мурожаатномада эслаб ўтилганидек», 45-50 минг кубометр сув эмас, балки 55 ва ундан ҳам кўпроқ миқдорда сув сарфланганлигини билишармикан?

Мазкур мақолада келтирилган кўпдан кўп «ғалабага оид» рақамлар қаердан келиб қолди? В. Духовнийнинг Ўрта Осиё ирригация илмий-тадқиқот институти раҳбари ва «Главсредазирсовхозстрой» раҳбарларидан бири сифатида тутган позициясини осонгина тушунтириб бериш мумкин. Чунки худди шу ташкилотлар Орол ва Орол бўйи бошига тушган улкан фожиа учун тўғридан-тўғри айбдордирлар. Хўш, улар бу жавобгарликдан қутилиб кетишга муваффақ бўла оладиларми ё йўқми?

Қолган икки муаллифдош — К. Лапкин билан О. Лебедев тутган позицияни қандай баҳолаш мумкин? Нима учун улар В. Духовнийга қўшилиб, Оролнинг тузалиб битмаган ярасидан, унинг оғир касалидан, афсуски кундан кунга оғирлашиб бораётган хасталигидан осонгина қўл силташмоқда. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти Э. Юсупов Ҳиндистонга қилган сафаридан қайтиб келгач, бу дўст мамлакатда Орол тақдирига, уни сақлаб қолиш программасига катта қизиқиш билан қараётганини таъкидлади. Бу қизиқишнинг боисига тушунса бўлади. Негаки, Орол денгизи улкан табиий терморегулятор бўлиб, у фақат Ўрта Оиё регионн, Қуйи Поволжье, Жанубий Урал, Ғарбий Сибирь об-ҳавосига эмас, балки жанубдаги қўшниларимиз — Афғонистон, Ҳиндистон, Покистоннинг об-ҳавосига ҳам таъсир ўтказади.

Муаллифларнинг фикрича, денгизнинг фалокатга учраётгани — «Денгиз ёқалаб 40—60 километр масофадаги чекланган полоса»га таъсир ўтказаётганлиги тўғрисида гап бораётгани йўқ. Биз уларга ҳақиқий аҳволни билиш учун Қорақалпоғистонга, Хоразм областига сафар қилишларини маслаҳат берар эдик. Ана ўшанда улар Орол ва Орол бўйи тақдирини ҳал қилиш учунгина эмас, у ҳақда гапириш учун ҳам кўпгина зарур нарсаларни, қизиқарли маълумотларни кўрган ва эшитган бўлар эдилар.

...1986 йили Хоразмда қиш биринчи марта 14 октябрда бошланди. Кейинги йил эса қиш 5 октябрда қадам ранжида қилди. Шу кунларда хоразмликлар бу йил кузнинг тушишини хавотирлик билан кутмоқдалар. Чунки ғўза пишиб етилишига улгурадими, йўқми деган савол улар олдида кўндаланг бўлмоқда. Уларнинг ҳавотирланишига асос бор. Ҳозир бу ерда оддий колхозчидан тортиб, хўжаликлар, районлар, область раҳбарларигача бир овоздан, агар денгизни сақлаб қолиш учун чора-тадбирлар кўрилмаса, яқин келажакда бу регионнинг иқлими Челябинск жойлашган кенгликнинг иқлимига ўхшаб қолади, демоқдалар. Негаки, ёзги ва қишки ҳароратнинг кўтарилиши, пастга тушиши 2,5—3 даражага етмоқда. Бу эса иссиқсевар қишлоқ хўжалиги экинлари учун кўплик қилади.

Тўғри, бир ўринда мақола муаллифларининг фикрига қўшилиш керак. Улар «Денгиз чегараси Мўйноқдан 80 ёки 120 километр чекиниши ўртасида катта фарқ йўқ ва бўлмайди ҳам», — деб ёзадилар. Дарҳақиқат, Мўйноқ аҳолиси учун «бундай фарқнинг» аҳамияти йўқ. Аммо денгиз илгаригидек улар билан ёнма-ён бўладими, йўқми бу аҳамиятсиз нарса эмас. Улар учун балиқчилар посёлкалари яна Мўйноқда қад кўтарадими, йўқми, жонажон комбинатларида ўзларининг Орол балиғи қайта ишланадими, йўқми — бефарқ эмас.

У мақолада ҳам, бу мақолада ҳам СССР мелиорация ва сув хўжалиги министрининг биринчи ўринбосари Пўлатзоданинг «Орол чиройли тарзда ўлиши керак» деган машъум сўзлари эсга олинади. Аммо бу сўзлар иккала мақолада ҳам зимдан бор. Ўтган йил август-октябрь ойларининг ўзида Орол денгизи Амударёдан салкам 10 кубокилометр сув олган. Бу йил май ойининг айрим кунларида Оролга Амударёдан 2,5 минг кубометргача ва Сирдарёдан «кейинги йилларда биринчи марта» секундига 500 кубометргача сув тушди. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобига қараганда, бу йил денгиз ўзининг асосий «таъминотчилари»дан 20 кубокилометргача сув олади. Шу билан бирга Сариқамиш, Арнасой, Айдаркўл каби бир қатор резервлар ҳам бор. Афсуски, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги масъулиятсиз ходимлари «ортиқча» сувларни Оролга бермасдан мана шу жойларга оқизмоқдалар.

Ўша ҳисоб-китобларга кўра, кўп маблағ ва бошқа сарф-харажатларсиз сувдан тежаб-тергаб фойдаланиб ва унга оқилона муносабатда бўлинса, денгиз ҳар йили 30—35 кубокилометр сув олиши мумкин. Бу эса оролни сақлаб қолиш демакдир. «Сувни тежаш — Оролнинг асосий резерви» мақоласининг муаллифлари эса сув кўп келган йилда денгизга эмас, дельтага фақат беш кубокилометр тоза, дарё суви тушиши мумкин. Уларни коллекторлардан тўплаш мумкин, деб ҳисоблайдилар. Қаранг, ундан кўп ҳам эмас, кам ҳам эмас, Мана шундай кайфият билан «Оролни сақлаб бўладими?»

Фикримизча, мақола муаллифлари ноёб сув ҳавзасини сақлаб қолиш тўғрисида ўйлаётганлари йўқ. Уларни Сибирь дарёлари бир қисмини бу ерга оқизиш тўғрисидаги режалар, орзулар, фикр-ўйлар қамраб олган. Бу ҳақда улар мақоланинг сўнгги абзацида шундай дейдилар: «Регионнинг доимо ўсиб бораётган эҳтиёжларини Сибирь суви келгунича сувни тежаш йўли билангина бартараф эта оламиз». Мана гап қаерда? Нима учун улар Оролга қўл силтаётганликларини энди тушунгандирсиз? Қорақалпоғистон «минглаб кўл ҳосил бўлган иккинчи мамлакат»га ҳозирдаёқ айланганлиги камлик қиладиганга ўхшайди. «Қорақалпоғистон уларга «Ўн минглаб ёки юз минглаб кўл ҳосил бўлган мамлакат» бўлиб кўринаётганга ўхшайди.

Мамлакатнинг бу ва бошқа регионларидаги аҳолиси учун Қорақалпоғистон территориясида ҳам Хоразм ва Тошовуз областлари территорияларида ҳам, бошқа областларда ҳам минглаб, боз устига ўн мингталаб кўллар эмас, ягона ажойиб гўзал кўл керак. Инсонга асрлар давомида чинакам хизмат қилиб келган денгиз — Орол керак. Уларга Орол бўйи керак. Саховатли, гуллаб-яшнаган Орол бўйи керак.

П. ШЕРМУҲАМЕДОВ, ёзувчи, Оролни асраш комитетининг раиси.

Ю. КОВАЛЕВ, ёзувчи, комитет раисининг ўринбосари.

С. МИРЗАЕВ, геология-минералогия фанлари доктори, комитет раисининг ўринбосари.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ САҲИФАСИ — 1988 йил, июль • № 6-7 (302)

ТЕЖАМКОРЛИК-ЭКОНОМИКАНИ ЮКСАЛТИРИШ ОМИЛИ

• Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетида

Чалкаш режалар

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети Навоий областида уй-жой қурилиши комплекс программасининг бажарилишини текширди. Текшириш натижасида шу нарса маълум бўлдики, область план комитети (раиси П. Челмаков) 2000 йилгача бўлган уй-жой қурилиши комплекс программасини ишлаб чиқишдек муҳим сиёсий ва социал вазифани ҳал қилишга жуда юзаки ёндашган. Жойлардаги иш аҳволини, мавжуд реал имкониятларни тўла ҳисобга олмаган ва таҳлил қилмаган. Шаҳар ва районларнинг ишлаб чиқилиб, тасдиқланган уй-жой программалари билан область «Уй-жой» программаси ўртасида катта тафовутлар ва жиддий хатолар мавжуд. Масалан, Қизилтепа районида ўн иккинчи беш, йилликда 152,2 минг квадрат метр саҳнли турар жойни қуриб фойдаланишга топшириш планлаштирилган бўлса, область комплекс программасида бу кўрсаткич 100 минг квадрат-метрга ошириб белгиланган. Навоий шаҳри программаси юзасидан ҳам худди шундай номутаносибликни кўриш мумкин: областдаги мутасадди ўртоқлар шаҳарликларнинг ўзлари белгилашганидан кўра 60 минг квадрат метр кўп турар жой барпо этишни режалаштирганлар. Навоий ва Хатирчи районларининг мутасадди раҳбарлари эса областдагилар кўзда тутганидан 229 ва 33 минг квадрат метр кўп уй-жой қуришни планлаштирганлар.

Область уй-жойларни қуриб фойдаланишга топшириш планини муттасил равишда бажармай келяпти. Ваҳолонки, шу беш йилликда уй-жой қурилишини уч баравар ошириш кўзда тутилган. 1986—1987 йилларда программадаги топшириқлар бўйича 662 минг квадрат-метр ўрнига амалда 431 минг квадрат-метр (ёки планнинг атиги 65 проценти) ҳажмида уй-жой қурилиб, фойдаланишга топширилган. 1988 йил планини ана шу қолоқликни ҳисобга олиб кўпайтириш ўрнига ҳатто ўтган йилги даражадан ҳам кам — 299,8 минг квадрат метр қилиб белгиланган. Бу эса областда уй-жой муаммосини янада мураккаблаштириб юбориши турган гап.

Область бўйича ўтган йили Навоий, Учқудуқ шаҳарлари ҳамда саккиз районнинг барчаси турар жойларни қуриб, фойдаланишга топшириш планларини бажармади. Бу йил ҳам аҳвол ўзгармаётир. Масалан, биринчи квартал плани атиги 41 процентга уддаланиб, ҳозирнинг ўзидаёқ 20 минг квадрат метрдан зиёд ҳажмдаги уй-жой фойдаланишга топширилмади. Устига-устак областнинг аксарият районларида уй-жой олиш учун навбатда турувчиларнинг тасдиқланган рўйхатлари йўқ, борларида эса бу рўйхатлар ҳақиқатга тўғри келмайди.

Область агросаноат комитети (раис ўринбосари И. Бурхонов) уй-жой қурилишини планлаштириш, лойиҳалаштириш ва маблағ билан таъминлаш борасида катта хатоларга йўл қўймоқда. Областнинг қишлоқ аҳоли пунктлари қурилиши учун планлаштирилган ва ҳозирда тузатиш талаб этадиган 313 та лойиҳанинг атиги 23 таси ишлаб чиқилаётир. 1987 йилги шахсий уй-жойлар қурилиши плани ҳам барбод берилди.

«Навоиирстрой» қурилиш бошқармаси, «Узагропромстрой»нинг 1-бирлашмаси ҳамда республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига қарашли 24-қурилаётган корхоналар бирлашган дирекцияси уй-жой биноларини қуриб фойдаланишга топшириш ва қабул қилиб олиш юзасидан белгиланган тартибларни муттасил равишда бузиб келмоқдалар. Масалан, Қизилтепа районидаги «Зарбдор», «Ўртачўл юлдузи», «Комсомолобод» ва «Фарғона» совхозларида умумий саҳни 1747 квадрат метр бўлган 14 та турар жой биносида пардозлаш, санитария-техника ва электромонтаж ишлари сифатсиз бажарилган. Уйларнинг ҳаммаси сув таъминотисиз, ободонлаштирилмаган ва йўл қурилиши чала ҳолда фойдаланишга топширилган.

Айрим халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари, корхона ва ташкилотлар асосан давлат капитал маблағларига кўз тикиб, шахсий ва кооператив уй-жой қурилишини ривожлантириш зарур чора-тадбирларини кўрмаяптилар. Шахсий уй қурувчилар ер участкаси, кредит ва қурилиш материаллари олишда катта қийинчиликларга дуч келишмоқда. Оқибатда кейинги йилларда халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари ҳузурида кооператив ва шахсий уй-жой қурилишини бошқариш хизматлари ташкил этилмаган. Область уй-жой қурилиши программасида ўн иккинчи беш йилликда ўртача 153 минг квадрат метр саҳнли шахсий уй-жойлар барпо этилиши кўзда тутилган. Амалда эса 1986—1987 йилларда 117 минг квадрат метр ёки планнинг бор-йўғи 39 проценти ҳажмида шахсий уй-жойлар қурилган. Шу йилнинг биринчи кварталида ҳам аҳвол ўзгармади. Пландаги 26,5 минг квадрат метр ўрнига 7.2 минг квадрат метр шахсий турар жойлар қурилди.

Мавжуд аҳвол область, шаҳар ва районлар ижроия комитетлари, бошқа манфаатдор корхона ва ташкилотлар раҳбарларини ташвишлантирмаяпти. Текшириш давомида шу нарса аниқландики, уй-жой программасини ҳал қилиш борасида барча камчиликлар аслида турли даражадаги халқ депутатлари Советлари ижроия комитетлари раҳбарларининг масъулиятсизлиги оқибатида юз берган. Умуман, Навоий областида турар жой программасини ҳал қилиш учун мавжуд резерв ва имкониятлардан ўта суст фойдаланилмоқда.

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети текшириш якунларига кўра Навоий областида «Уй-жой» комплекс программасини амалга ошириш борасида йўл қўйган жиддий хатолари учун бир қанча тегишли ташкилотларнинг раҳбарларига қаттиқ жазо чоралари кўрди.

Маблағ исроф бўлмасин

«Хлопкопром» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси республика Давлат агросаноат комитетининг пахтачилик ва канопчилик саноатида техника тараққиётини таъминловчи асосий ташкилотларидан биридир. Бироқ бу ерда янги автомат линиялар ва техникалар ишлаб чиқаришга етарли эътибор берилмаяпти. Ҳозирги пайтда пахтачилик ва лубкорликдаги ишларнинг 50-70 проценти механизациялаштирилган, холос.

Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида илмий ечимлар учун ажратилган маблағлардан самарали фойдаланилмаяпти. Ўн биринчи беш йиллик мобайнида саккизта тема бўйича белгиланганидан 89 минг сўмлик ортиқча пул сарфланган. 1986-87 йилларда эса учта тема бўйича 6,1 минг сўм ортиқча маблағ сарф қилинди. Айрим бўлинмалар кўп йиллардан бери самарали иш кўрсатмаяпти. Кейинги уч йил мобайнида автоматлаштириш, комплекс механизация ва вентиляция лабораторияси илмий ишларга 1 миллион сўмликдан ортиқроқ маблағ сарфлаган бўлсада, ундан кутилган натижа олинмади.

Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг илмий кенгаши ишида жиддий нуқсонлар мавжуд. Илмий ишлар бўйича директор ўринбосарлари У. Азизхўжаев, Р. Каттахўжаевлар илмий ечимлар ва изланишларни ишлаб чиқаришга тезроқ етказиб бериш чораларини кўрмаяптилар. Чунончи, бир илмий ечим бўйича 7 йилдан бери иш олиб борилмоқда, унга 500 минг сўмлик маблағ сарфланди. Бундай пайсалга солишни бошқа илмий ечимларда ҳам кўриш мумкин. Пахта хирмони уювчи техниканинг тажриба нусхаси етти йил деганда тайёрланди, унга 185 минг сўмликдан ортиқ маблағ кетди. Бирлашма эса бу техникани ишлаб чиқаришда синаб кўришни 1989-1990 йилларга мўлжалламоқда. Пахтакорлар учун зарур бўлган янги техника ва ускуналар ана шундай хўжасизлик, боқибеғамлик оқибатида дала юзини кўрмаяпти.

Ўтган беш йиллик мобайнида тўртта илмий ечим кутилган натижа бермади. Ваҳолонки уларга 627 минг сўмлик давлат маблағи сарфланган эди. Анча маблағ кетган баъзи ишлар эса турли сабабларга кўра тўхтатиб қўйилди.

«Сигнал» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси директори Соколов ва бош инженери Волошин пахта тозалаш саноати учун керак бўладиган асбоблар ишлаб чиқаришда сифат ва самарага эътибор бермаяптилар. 1983-1987 йиллар мобайнида пахта заводларида ўрнатилган 273 та АСХ-1 асбоби, 158 та намлик ўлчагувчи асбоб ва 92 та ЛКЗ-1 комплект лабораториялар ишлаяпти. Ҳолбуки, улар давлат нархида 5 миллион сўм туради. Шунингдек, пахта заводлари сотиб олган УОП-1,5 маркали 62 та асбобнинг шу йил 1 январигача атиги 14 таси ўрнатилган, қолганлари эса омборларда ётибди.

Республика Халқ контроли комитети «Хлопкопром» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси (бош директори Х. Давидбоев) да пахтачилик ва канопчилик саноатини янги техника ва технология билан таъминлаш, илмий ечимларга ажратилган давлат маблағларидан самарали фойдланишдек муҳим вазифага лоқайдлик билан қаралаётганлигини таъкидлаб, масъулиятсизликка йўл қўйган раҳбар, мутахассисларга нисбатан тегишли чоралар кўрди.

Ажаб савдолар

ХЎЖАСИЗЛИК

Андижон области районларидаги бир қатор хўжаликларда ёнилғи-мойлаш материалларидан фойдаланишда хўжасизликка йўл қўйилмоқда. Бундай материалларни тежаб-тергаб ишлатиш ўрнига ундан коммунал-хўжалик ва маъмурий биноларни иситиш мақсадида ҳамда шахсий манфаатлар йўлида фойдаланилаётир.

Масалан, Жалолқудуқ районидаги «Ғалабанинг 30 йиллиги» колхозида 49,5 тонна дизел ёнилғиси иситиш учун ишлатилган, 9,8 тонна нефть маҳсулотларидан эса шахсий манфаатлар учун фойдаланилган. Бундай хўжасизлик Избоскан районидаги «Ўзбекистон», Хўжаобод районидаги «Шарқ юлдузи» колхозларида ҳам содир бўлмоқда.

Область халқ контроли комитети Жалолқудуқ, Хўжаобод ва Избоскан район агросаноат бирлашмалари раисларининг механизациялаштириш бўйича ўринбосарлари А. Мамадалиев, Ф. Қосимов ва У. Худойбердиевларни маъмурий жавобгарликка тортди. Айрим масъул шахсларга ҳам чора кўрилиб, пул начёти солинди.

ЛОЙДАН ЯСАЛГАЧ...

Қашқадарё области агросаноат комитетига қарашли қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинати директори И. Ҳалимов телефон овозидан бир чўчиб, мудроғи тарқаб кетди. Шу тобда у фан-техника тараққиёти ривожланган ҳозирги шароитда «юқори»дан бошлиқлар телефон қилишса бошқа-ю, оддий одамлар телефон қилса бошқача овоз чиқарадиган аппаратлар яратилмаганидан хафа бўлиб кетди. У томоқ қириб олгач, кўксига қўлини қўйиб, зўраки табассум билан трубкани кўтарди.

— Алло, ҳа-ҳа Ҳалимовман, эшитаман ака. Қаердан, ким дейсиз. Қурилишдан!... Ие! Нима дейсан укам. Ғишт эмас, кесак юборибсиз! Ҳов оғзингга қараб гапир, кесак эмас, синиқ ғиштдир. Хўш, қани ўзинг айтчи, ғишт нимадан қилинади! Ҳа, яша. Лойдан бўлганидан кейин синади-да. Шуни юборганимизга ҳам раҳмат дегин. Ҳозирча борини ишлатиб туринглар. Келаси сафар, албатта, яхшисидан юборамиз.

И. Ҳалимов трубкани жойига қўйиб, телефонни ўзидан бир оз нарига сурди-да яна мудрай бошлади.

Кейинги пайтларда комбинат қувватидан тўла фойдаланилмаётгани, шу йилнинг биринчи кварталида бешта ғишт заводининг учтаси планни бажармагани, фақат брак маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўзидан корхона 1400 сўм зарар кўргани ҳам Ҳалимовни ҳушёрторттира олмади. Яқинда Қашқадарё область халқ контроли комитети бундай нуқсонларга йўл қўйгани учун И. Ҳалимовга виговор эълон қилиб, пул начёти солди. Энди у ҳушёр тортармикан!!

«РЕКЛАМАЦИЯ КАМАЙИШИ КЕРАК»

Бухоро область маҳаллий саноат бошқармаси бошлиғи Б. Саиджонов қанча бош қотирмасин бир нарсанинг тагига ҳеч етолмаяпти. Омборларда деярли 1 миллион сўмлик моллар тиқилиб ётган, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш кескин пасайиб кетган бир шароитда негадир рекламациялар сони тобора ортиб боряпти. Бу қанақаси. Ахир, унинг хомаки ҳисоб-китобига кўра рекламациялар ҳам камайиши керак эди-ку.

1986 йил 14 та рекламация олинган бўлса, 1987 йил бу кўрсаткич 20 тага етди. Шу йилнинг биринчи кварталидаёқ 7 та рекламация олинди. Ҳолбуки, кейинги икки йил ичида аҳолига пулли хизмат кўрсатиш кескин пасайди, 478,5 минг сўмлик маданий-маиший товарлар кам ишлаб чиқарилди. Ғиждувон кулолчилик заводи, Бухоро тикувчилик-галантерия фабрикаси ва Қоракўл маданий-маиший товарлар ишлаб чиқариш фабрикаси омборхоналарида ҳам сифатсиз маҳсулотлар қалашиб ётибди. Шундай экан рекламациялар сони ҳам камайиши керак-да.

А. МАДАТОВ.

Саҳифа почтасидан

ХЎРАНДАЛАР РАНЖИМОҚДА

Фарғона шаҳридаги умумий овқатланиш тармоқлари фаолияти кўпчиликни қониқтирмаяпти. Айниқса, шаҳардаги олий, ўрта махсус ўқув юртлари ва мактаблардаги ошхона ҳамда буфетлар иши талабга жавоб бермайди. Халқ назоратчилари текшириш ўтказган 50 та умумий овқатланиш шохобчасининг 30 тасида хўрандалар ҳақига хиёнат қилиш ҳоллари аниқланди. Бундай камчиликлар, айниқса, Фарғона педагогика ва политехника институтлари ошхоналари ҳамда парҳез таомлар ошхонасида содир бўлмоқда.

Шаҳар халқ контроли комитети мажлисида хўжалик ҳисобидаги умумий овқатланиш тармоқлари корхонаси бошлиғи Х. Омоновага қаттиқ виговор эълон қилинди.

РАЙКОМГА ҲАВОЛА ҚИЛИНДИ

Сирдарё область Ворошилов районидаги мавжуд 52 чорвачилик фермасининг 27 тасигина комплекс механизациялаштирилган. Қолганларида асосий ишлар ҳамон чорвадорларнинг қўл кучи билан амалга оширилмоқда. Айниқса, чўчқачилик ва паррандачилик фермаларида ишлаётган чорвадорларнинг фаолиятини енгиллаштиришга жиддий аҳамият берилмаётир. Бу соҳани механизациялаштиришни ўз зиммасига олган район ремонт-ишлаб чиқариш корхонаси (директори Н. Макаренко) турли баҳоналар билан чорвадорлар меҳнатини енгиллатишни чўзиб келмоқда.

Область халқ контроли комитети хўжаликлардаги ушбу аҳволни пухта ўрганиб чиқиб, камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш учун жиддий чоралар кўриш лозимлиги ҳақида район партия комитетига тегишли ахборот берди.

МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК

Пастдарғом районида атроф-муҳитни муҳофаза қилиш мақсадида қатор тадбирлар рўёбга чиқарилмоқда. Лекин барча корхона ва ташкилотлар бу муҳим масалага жиддий ёндашмаяптилар. Чунончи, Жума шаҳрида ҳанузгача канализация ишга туширилмаган. Райондаги «Узсельхозхимия» бирлашмаси, юқумли касалликлар шифохонаси каби корхона ва муассасалардан чиқаётган чиқиндилар ичимлик сувларини булғатмоқда. «Узсельхозхимия» бирлашмасида 300 тоннадан кўпроқ минерал ўғит очиқ ҳавода сақланаётир. Ёмғир пайтида ушбу ўғитнинг маълум миқдори эриб, атрофга тарқаляпти. Умуман, илгарилари ичимлик сув сифатида фойдаланилган Ҳовузсой дарёсининг эндиликдаги аҳволи кўнгилни ранжитмоқда.

Область халқ контроли комитети атроф-муҳитни ифлослантираётган корхона ва ташкилотларнинг раҳбарларига нисбатан тегишли чоралар кўрди.

В. ШТАПОВ.

Фотоайбнома

ТЕПЛИЦА ТАШВИШИ

Самарқанд районидаги «Ленин байроғи» колхози шаҳарликларнинг дастурхонига ўнлаб тонна сабзавот маҳсулотларини етказиб беролмади. Аммо бунга хўжалик меҳнаткашлари эмас, «Узстройтеплица» трестига қарашли Самарқанддаги 34-механизациялашган кўчма колонна қурувчилари айбдордир. Улар уч йилдирки, бу хўжаликда 6 гектар майдонда теплица қуриш билан шуғулланмоқдалар. Аммо қурилиш суръати ниҳоятда суст, бу ишнинг охири кўринмаяпти. Кўчма колонна бошлиғи Ш. Дадамирзаев қолоқликка иссиқлик коммуникациялари учун қувурлар етишмаётганлигини баҳона қилади. «Узбекгазпромстрой» трести раҳбарлари ҳам турли сабабларни рўкач қилиб, газ қувурлари ўтказишни икки йилдан бери чўзиб келишмоқда. Уларнинг ўқувсизлиги эса «Ленин байроғи» колхозининг молиявий аҳволига салбий таъсир кўрсатмоқда.

СУРАТДА: йилдан йилга қурилиши чўзилиб келаётган теплицадаги шу кунги аҳвол.

Р. ҒАФУРОВ фотоси ва тексти. (ЎзТАГ).

Мулоҳаза учун мавзу

ЧИҚИТМИ ЁКИ ДАРОМАД?

Қўқон ёғ-мой комбинатидаги данак маҳсулотларини қайта ишлаш заводи 1975 йилдан буён ишлайди. У йилига 20 минг тонна маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга. Данак хом ашёси, сабзавот ва узум уруғларидан бу ерда турли хил ёғлар олинади. Бу ёғлар озиқ-овқат саноати, парфюмерия ва химия саноатида кўплаб ишлатилади. Иккиламчи маҳсулотни қайта ишлашнинг яна муҳим томони шундаки, у чет мамлакатлардан валюта ҳисобига сотиб олинадиган ноёб ёғ маҳсулотлар ўрнини тўла қоплайди.

Хўш, шундай экан завод қувватидан фойдаланиш қандай аҳволда? Республика Халқ контроли комитети томонидан ўтказилган текшириш якуни шуни кўрсатдики, завод қувватидан фақат 20—25 процентгина фойдаланиляпти, холос. Бунга саккиз Иттифоқдош республика корхона ва ташкилотлари хом ашёни ўз вақтида етказиб бермаётгани сабаб бўляпти.

Қирғизистон, Тожикистон, Озарбайжон ва Арманистон давлат агросаноат комитетлари узум уруғи етказиб бериш бўйича шартнома мажбуриятларини мунтазам бажармаяптилар. Кейинги икки йил давомида улар план бўйича 2 минг тонна ана шундай хом ашё етказиб беришлари керак эди. Амалда эса бир тонна ҳам юбормадилар. Шунингдек, республика Давлат агросаноат комитети корхона ва ташкилотлари ҳам мевали данак ҳамда узум уруғи етказиб бериш планини бажармаяптилар. Натижада халқ хўжалигига ҳар йили 1,4 миллион сўмлик 1,2 минг тонна қимматбаҳо ёғ етказиб берилмаяпти.

Ҳисоб-китобларга кўра, республикадаги консерва ва вино тайёрлаш корхоналаридан ҳар йили 300 тонна мева данаги, 500 минг тонна узум ва 0,6 минг тонна помидор уруғи йиғиб олиш мумкин. Бироқ, бундай корхоналар ёғ-мой комбинатини данак билан 69, узум ва помидор уруғи билан эса 15,8 ва 12 процентгача таъминлаяпти, холос. Таркибида 30—35 процент ёғ бўлган қовоқ ва қовун уруғи йиғиш эса умуман йўлга қўйилмаган.

Андижон, Жиззах, Самарқанд, Тошкент, Сирдарё ва Фарғона область агросаноат комитетлари ўз қарамоғидаги корхоналар иккиламчи хом ашё йиғиш ва топшириш планларини қандай бажараётганликларини бўш назорат қиляптилар. Жумладан, Андижон областидаги Киров номли агросаноат комбинати ўтган йили 12 тонна мева данаги йиғиш ва топшириш имкониятига эга бўлгани ҳолда, бор-йўғи 5,3 тонна топширди, холос, Бундай аҳволни Фарғона консерва заводи, Янгийўл вино заводи ва бошқа жойларда ҳам кўриш мумкин. Ҳолбуки, республика Давлат агросаноат комитети бу борада ўз қарамоғидаги корхоналарнинг имкониятларига нисбатан анча кам план белгилаган. Ҳатто шу планни ҳам деярли барча корхоналар бажармай келяпти. Бундай камчилик ва нуқсонларнинг бошқа объектив сабаблари ҳам бор. Масалан, корхона ва ташкилотларда уруғ ювиш ва қуритиш учун мўлжалланган арзон нархдаги юқори самарали механизмлар етишмайди. Бундай мақсадлар учун мослаштирилган жиҳозлар эса кутилган самара бермаяпти. Ҳолбуки, республика агросаноати шундай механизмларни яратиш учун етарли даражада илмий ва ишлаб чиқариш базасига эга. Амалда мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланилмаяпти.

Мева данакларини сотиб олиш учун белгиланган амалдаги нарх ҳам талабга жавоб бермайди. Яъни, бундай хом ашёни консерва ва вино тайёрлаш корхоналари йиғиб топширишдан унча манфаатдор эмас. Жумладан, Қўқон ёғ-мой комбинати бир тонна биринчи сортли узум уруғини 50 сўмдан, иккинчи сортини 40 сўмдан қабул қилиб олади. Бундай уруғларни тайёрлаш таннархи 140 сўмга тушади. Помидор уруғи, анор ва аччиқ бодом данаклари учун ҳам таннарх паст белгиланган. Шунинг учун ҳам корхона раҳбарлари бу иш билан шуғулланишни унча хоҳламайдилар. Бундан ташқари, йилига 100 тонна аччиқ бодом данаги ва 50 тонна анор уруғи чиқитга чиқарилади ёки озуқа сифатида фойдаланилади.

Аҳолидан данак маҳсулотларини қабул қилиш ишлари ҳам яхши йўлга қўйилмаган. Бу ҳақда «Ўзбекбирлашув» тайёрлов ташкилотлари жиддий ўйлаб кўришлари керак. Бундай хом ашё запасига бой бўлган республикамиз тайёрлов ташкилотлари томонидан ҳар йили 100 тоннадан ҳам кам маҳсулот жамғарилмоқда. Унинг асосий сабабларидан бири аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари олиб борилмаётгани ва бу ишга жалб этилганларни рағбатлантириш чора-тадбирлари кўрилмаётганлигидадир. Бу йил ҳам аҳолидан мева данаклари йиғиб олиш бўйича тайёрлов ташкилотларига ҳеч қандай топшириқ берилмаган.

Бу ишга республика Савдо министрлиги корхона ва ташкилотлари жалб этилмаган. Мева данаги йиғиш фақат Қўқон умумий овқатланиш трестидагина ташкил этилган холос. Трест йилига 5 тонна атрофида данак хом ашёси топширмоқда. Шунингдек, ҳисоб-китобларга кўра, Тошкент шаҳар умумий овқатланиш корхоналари ҳар йили 50—70 тонна мева данаги йиғиштириш имкониятига эга. Бундан ташқари, мева-сабзавот корхоналари ҳам данак йиғишлари мумкин.

Қўқон шаҳридаги айрим корхона ва ташкилотлар аҳолини мева данаги йиғиштиришга жалб этиш ташаббуси билан чиқишган эди. Бироқ бу ташаббус республикада кенг оммавийлаштирилмаяпти. Агар шаҳардаги корхона ва ташкилотлар 1986 йил 9 тонна атрофида данак йиғиштириб олган бўлса, 1987 йилда бу кўрсаткич 53 тоннага етди. Бу борадаги тажриба Қўқон шаҳар ижроия комитети томонидан маъқулланди ва бу ишга шаҳардаги барча корхона, ташкилот ва муассасаларни кенг жалб этишга қарор қилинди. Бу йил қарийб 400 тонна мева данаги тайёрлаш планлаштирилмоқда. Фарғона область ижроия комитетининг ҳар бир килограмм топширилган шафтоли, олча, олхўри данаги ва узум уруғига икки килограммдан пахта шелухаси бериш тўғрисидаги 1987 йил қарори бу ишни авж олдиришда муҳим роль ўйнади. Ушбу қарорга мувофиқ худди шундай норма ўрик данаги ва қовун уруғи кабилар учун ҳам белгиланган. Бундан ташқари, данак хом ашёси йиғиштиришда актив фаолият кўрсатганларни тақдирлаш учун бешта енгил автомашина ажратилди.

Мева данаги йиғиштиришда мактаб ўқувчилари ва мактабгача тарбия муассасаларининг тарбиячилари фаол қатнашмоқдалар. Агар 1986 йилда Қўқон шаҳридаги 29-мактабнинг бир ўзи шундай қимматбаҳо хом ашё топширган бўлса, 1987 йилда эса бу ишда Қўқон шаҳар, Ленинград, Фрунзе, Ўзбекистон, Бағдод районларидаги 74 та умумтаълим мактаби шунингдек, областнинг қатор ўрта махсус ўқув юртлари иштирок этдилар. Уларнинг ҳаммаси 30 тоннага яқин данак йиғиштирдилар.

Ёғ-мой комбинати шаҳар халқ маорифи бўлими билан биргаликда бу қимматли хом ашёни йиғишда намуна кўрсатганларни тақдирлаш шартларини ишлаб чиқди. 1987 йил якунига кўра, социалистик мусобақада ғолиб чиққан синфлар «Горизонт» телевизори ва магнитофонлар билан мукофотланди. 7-«Г» синф ўқувчиси Раҳим Исмоиловга «Артек» Бутуниттифоқ пионер лагерига йўлланма берилди, яна ўн нафар ўқувчи Болгарияга саёҳатга бориш учун тайёргарлик кўряпти. Мактаб каникули кунларида 22 ўқувчи «Қўқон — Киев» ва «Қўқон— Москва — Калинин» маршрути бўйлаб саёҳат қилиб қайтди.

Мактаб ёрдамчи хўжалигидаги икки бош қорамол, 12 бош қўй ва эчкини боқиш учун завод томонидан 12 тонна пахта шелухаси берилди. «Данак» операцияси раҳбарларидан бири В. Холматов эса мактаб касаба союз комитети қарорига кўра «Жигули» енгил автомашинаси билан тақдирланди.

Данак йиғишга аҳоли ҳам жалб этилган. Ўтган йили 15 киши 200 килограммдан мева данаги топширди. Бу ишда жами 74 киши иштирок этиб, ёғ-мой комбинатига 10,2 тонна данак топширилди.

Кўриниб турибдики, арзимаган ишлаб чиқариш чиқиндисидан катта даромад олиш мумкин экан. Бундан аҳоли моддий ва маънавий манфаатдор бўлса, корхона, ташкилотлар қўшимча даромад олади. Пировард натижада Қўқон ёғ-мой комбинати ҳам фойда кўради ва мамлакатга қимматбаҳо ёғ етказиб беради.

Ғ. ШАМШИЕВ,
Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети бўлими мудири.

Е. ГОРЕМИКИН,
Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети инспектори.

ГАЗЕТАДА БОСИЛМАДИ, АММО ЧОРА КЎРИЛДИ

Вазифасидан бўшатилди

Ургут районидаги Крупская номли колхоз аъзоларидан олинган аризада ердан нотўғри фойдаланилаётганлиги ва бошқа фактлар кўрсатиб ўтилган эди.

САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ йўллаган расмий жавобда қайд этилишича, ариза ўша жойнинг ўзига бориб текширилди. Шу йилнинг февраль ойида колхознинг 10-бригада аъзолари рухсатсиз, ўзбошимчалик билан, агротехника қоидаларини қўпол равишда бузган ҳолда 11-бригаданинг беш гектар ерига картошка экишган.

Текшириш якунлари Ургут район партия комитети бюросида муҳокама қилинди. 10- ва 11-бригадалар ўртасида можароли вазиятнинг келиб чиқишига сабабчи бўлган ташкилотчилар хатти-ҳаракатлари олдини олмаганликлари учун коммунистлар — колхоз правлениеси раиси Н. Қурбонов, партком секретари С. Алиқулов, касаба союз комитети раиси С. Ёқубовлар партиявий жавобгарликка тортилдилар.

Район партия комитети бюросида Крупская номли колхозда ташкилий-сиёсий, тарбиявий ва тушунтириш ишларини яхшилаш юзасидан тадбирлар тасдиқланди.

Крупская номли колхоз правлениеси мажлисида меҳнаткашлар ўртасида ғоявий-тарбиявий ва оммавий-сиёсий ишларни қониқарсиз олиб борганлиги учун раиснинг маданий ва маиший ишлар бўйича ўринбосари М. Мустафоев вазифасидан бўшатилди.

Қаттиқ ҳайфсан берилди

Чироқчи районидаги 15-ўрта мактаб ўқитувчиларидан олинган мактубда мазкур ўқув масканида жиддий камчиликларга йўл қўйилаётганлиги ёзилган эди.

Ушбу хат юзасидан **ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЬ ХАЛҚ МАОРИФИ БЎЛИМИ** текшириш ўтказди. У ердан олинган жавобда таъкидланишича, ўқитувчилар ўртасида спиртли ичимликлар ичиш ҳоллари бўлган. Масалан, ўқитувчи Х. Муҳаммадиевга пахта йиғим-терими мавсумида спиртли ичимликлар ичгани учун ҳайфсан берилган, унинг хатти-ҳаракати педагогика коллективи ўртасида муҳокама қилинмаган.

Ариза район халқ маорифи бўлими кенгашида муҳокама қилинди. Таълим-тарбия жараёнида нуқсонларга йўл қўйганлиги учун мактаб директори Б. Худойназаровга қаттиқ ҳайфсан берилди. Камчиликларни бартараф этиш юзасидан тадбирлар белгиланди.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти қуйидаги китобларни босмадан чиқарди.

Авторлар коллективи. Аср овози. Озод инсон ҳақида қўшиқ. 296 бет. Баҳоси 2 сўм 10 тийин.

Бу мажмуа шу кунгача XX аср Европа, Осиё, Африка ва Америка прогрессив шеъриятидан ўзбекчага таржима қилинган озодлик, тинчлик, ижтимоий тенглик, инсонпарварлик каби ўлмас ғояларни тараннум этувчи асарларнинг энг яхши намуналаридан иборатдир.

Ботирхон Акрамов. Оламнинг бутунлиги. Лирикада образ муаммоси. 200 бет. Баҳоси 70 тийин.

Китобда ўзбек шеъриятининг актуал муаммолари тадқиқ этилади. Шунингдек Миртемир ва Асқад Мухтор, Абдулла Орипов ва Рауф Парфилар ижодидаги ўзига хос хусусиятлар алоҳида муҳаббат билан таҳлил қилинган.

Ойдин Ҳожиева. Тамал тоши. Шеърлар 144 бет. Баҳоси 55 тийин.

Шоиранинг янги тўплами инсон тақдири, одамийлик, элу юрт олдидаги фарзандлик қарзи, ўтмиш ва бугун ҳақидаги шеърлардан иборат. У ўз мулоҳазалари баёнида равон, шеърхон кўнглига гоҳо мунгли, гоҳо шодон, гоҳо мушфиқ бир таъсирлар ўтказадиган оҳангларни танлайди, шу оҳанглар орқали замондош наслининг қалб манзараларини чизишга, унинг муносабатлар дунёсини очиб беришга эришади.

Авторлар коллективи. Денгиз япроқлари. Япон шеъриятидан. 176 бет. Баҳоси 60 тийин.

Япон шеърияти шаклу шамойли, мазмун моҳияти билан жаҳон адабиётини бойитган шеъриятдир. Ушбу тўпламда япон шеъриятининг йирик намоёндалари — Сайгё, Басё, Исикава, Такубоку, Дзюн Таками, Таникава Сюнтароларнинг ижодидан намуналар берилган.

Авторлар коллективи. Қидирув. Қисса ва ҳикоялар. 256 бет. Баҳоси 95 тийин (рус тилида).

Тўпламга «Звезда Востока» журналида турли йилларда босиб чиқарилган саргузаштли қисса ва ҳикоялар жамланган.

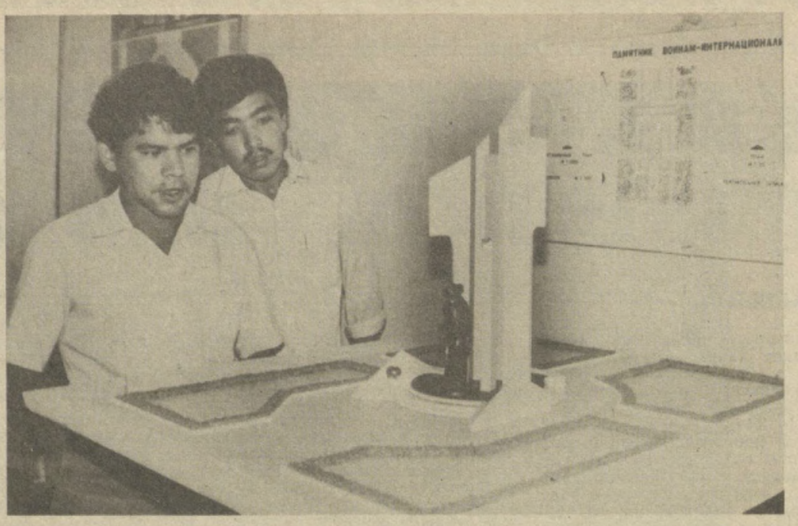

ИНТЕРНАЦИОНАЛЧИ-ЖАНГЧИЛАРГА БАҒИШЛАНАДИ

ТОШКЕНТ. «Илҳом» ижодкор ёшлар клуби қошида Афғонистон Республикасида ўз интернационал бурчини бажарган жангчилар шарафига ўрнатиладиган ёдгорлик макетлари учун конкурс кўргазмаси очилди. Ҳайкалтарошлар ва рассомлар кўргазма томошабинлари ҳукмига йигирмага яқин ишни тақдим этдилар. Уларнинг фикр-мулоҳазалари жюри аъзолари томонидан ҳисобга олинади.

Суратда: конкурс кўргазмасига қўйилган ишлар.

А. Рисқиев фотоси (ЎзТАГ).

● *Яқин ўтмиш ҳикояси*

КЎРИНМАС ОДАМ

Мақсуд ҚОРИЕВ

ЭРТА билан энди ишга келиб турган эдим, бирдан телефон жиринглади. Астагина трубкани олдим, ўша таниш овоз:

— Салом алайкўм, Сағдиевман.

— Таниб турибман, яхшимисиз Акром Сатторович, — дедим мулойимлик билан.

— Бир келиб кетсангиз, деди у жиддий.

— Тинчликми ўзи?

— Келганда биласиз, — деди-ю трубкани қўйди.

Ҳа, бу одам бекордан-бекорга телефон қилмайди, бир гап бор.

Қўлимдаги «дут-дут»лаб турган трубкани жойига қўяман-да, ўйга толаман, яна нима ҳодиса рўй берди экан. Яна шикоятбозликми, бирор хатога йўл қўйдимми ё. Кейин ўзимга-ўзим тасалли бераман, балки ҳаммаси яхшиликкадир, иш билан командировкага юборишар ёки бошқа юмушлари бордир.

Ишлар ўйлаганимдан бошқачароқ бўлиб чиқди, устимдан имзосиз хат тушган экан. Сағдиев мен билан расмий равишда совуққина кўришдию, сейфни очиб аллаким ёзган икки варақ хатни қўлимга тутқазди.

— Танишиб чиқинг, —деди хатнинг контролда эканлигини алоҳида таъкидлаб.

— Яна юмалоқ хатми, қачон қутуламиз бу иллатдан, — хунобим ошиб бир чеккага камсуқумлик билан ўтираман. Ҳа, имзосиз хат кишини шундай қўрқоқ, гапингизни эса пойма-пой қилиб қўяди.

— Имзосини қўйиб ёзсинчи, таъзирини беришади, — дейди Сағдиев менга ер остидан қараб.

Ҳозирча тилим қисқа, гўё мен «гуноҳкорман», ҳар ҳолда жавоб беришим керак, лекин бундай муносабатга ич-ичимдан ғазабим келади. Қизиқ, нега Сағдиев имзосиз хат ёзган одам томонида туриб гаплашяпти ёки менга шундай туюлдими. Шунча йил бирга ишладик, ҳамма билмаса ҳам Сағдиев мени яхши биладику, нега энди шу хат туфайли муомаласини ўзгартириб олди, куни-кеча иш билан келганимда қандай яхши муносабатда бўлган эди.

Кўз ойнагимни тақиб синчковлик билан хатни ўқий бошлайман, оббо муғомбир-ей, илоннинг ёғини ялаган экан, роса боплабдику, ёзувимни танишмасин деб ҳарфларни қийшайтириб ёзибди-я.

«Мен биринчи марта хат ёзишим, қўлимга қалам олишдан олдин кўп ўйладим, ўзим бировга ёмонлик қилишни истамайман, аммо умум манфаатини ўйлаб ушбуни сизга йўлламоқдаман. Чунки менинг коммунистик виждоним ҳақиқат учун курашишни талаб қилади. Бўлмаса юрагимда мутлақо бировга ғаразим йўқ, фақат ҳақиқат бўлишини, Толиб Собировдек одамлар қаттиқ жазоланишини талаб қиламиз.

Бу одамнинг бизга бошлиқ бўлиб келганига беш йилча бўлди. Ўзи ҳалигидай бўлгандан кейин одамлардан талаб қилишга маънавий ҳаққи борми? Лаганбардорликни яхши кўргани учун ўзига ўхшаганларни атрофига йиғиб олган. Хотинининг укаси (қайниси)ни яқинда бизга ишга олди. Яна бир қариндоши бошқармада яхши лавозимда. Биров унинг мушугини пишт деб кўрсинчи? Биз бир неча марта ёздик, ҳеч ким текширмади, одамлар унинг илдизи жуда бақувват дейишади, шу ростми, билмадик, ҳимоячиси ким экан?

Толиб Собировнинг Қумлоқда участкаси бор, нақ катта сарой дейишади. Шундай бўлишига қарамасдан, ўғлига кооператив уй сотиб олган, куёвига бўлса шаҳарнинг қоқ марказидан уч хонали уй олиб берди, навбатсиз, минг-минглаб навбатдагилар ҳисобидан, ҳа, қонунсиз. Бунинг устига битта қизига «Газ-24» машинасини ҳадя этган дейишади, машина ўзининг гаражида тураркан. Текшириб кўришингиз мумкин. Бунинг устига ўзига биркитилган давлат машинасини худди шахсий машинасидек ишлатади, қачон қарасангиз уйида.

Шунча қилғиликларни қилиб қўйиб, одамларга меҳрибонлик қилса ҳам майли эди, Собиров ўлгудек қўпол, бюрократ одам, мукофот пулини кўпроқ ўзига тегишли лаганбардорларга улашади, бизларга жуда кам тегади. Ҳатто идорамиз фаррошига ҳам берди. Чунки фаррош хотин унинг уйига бориб хизмат қилиб юради. Унинг маънавий томони ҳам ҳалигидай, қабулхона секретари билан дон олишиб юрар эмиш. Илгариги секретарни ҳайдаб юбориб Раъно деган маиший бузуқ аёлни олиб келди.

Толиб Собировнинг бошқа ишлари ҳам бор, комиссия келса ҳаммасини айтиб берамиз, ушбу хатга бутун коллектив қўл қўйишга тайёр, мен ана шулар номидан ёздим.

«коллектив».

ИМЗОСИЗ хатни ўқиб сочим тикка бўлиб кетди, бўшашиб қўлимдан, оёғимдан куч йўқолиб қолгандек. Бир пастда бошимга оғриқ турди, ўзимни ёмон ҳис этдим. Ўрнимдан туриб графиндан сув қуйиб ичдим-да қайтиб жойимга ўтирдим. Сағдиевга тикиламан, у бўлса қандайдир қоғозларни ўқиш билан банд.

— Танишиб чиқдим, — дедим Сағдиевга тикилиб.

— Хўш, нима дейсиз, — деди у қоғоздан бошини кўтармай.

— Нима ҳам дердим, комиссия қилинглар, текширинглар, ахир, коллектив талаб қилибди-ку!

— Текширишга текширамиз-ку, ўзингизнинг фикрингичи, шу ёзилганлар тўғрими?

— Сиз мени яхши биласиз-ку, — дедим бироз қизишиб.

— Биламан, бу расмий ҳужжат, рўйхатдан ўтказилган, жавоб бериш зарур. Шунинг учун тушунтириш хати ёзиб берасиз, — деди Сағдиев.

— Ёзиб бермасамчи, ахир бу имзосиз-ку, қолаверса, ҳаммаси туҳмат!

— Барибир ёзиш керак, контролда дедим-ку! Бунинг устига муҳлат қўйилган, сиз мени тўғри тушунинг.

— Бўлмаса эртага ёзиб келаман.

Сағдиев менга қараб турдида, гўё ён бергандек деди:

— Майли, фақат эрта билан олиб келасиз, келишдикми!?

Ишхонага чарчаб, бўшашиб қайтиб келдим, қўлим ишга бормай, имзосиз хат ёзган одамни ўйлайман. Ким экан, ўша исмсиз, номсиз инсон, ахир, онаси туққанда ном қўйгандир, отаси ҳам бўлса керак, демак фамилияси ҳам бор, нега яширади.

Ўринбосарим киради, салом бериб «нима гап» дегандек менга тикилади. «Бир иш билан чақиришган экан», дейман сир бой бермай. Кетмайди, бир нарса сўрамоқчидек оғзини жуфтлайди, пинагимни бузмай столдаги қоғозларни титкилаб, гўё ниманидир қидираман. Нега чиқиб кета қолмайди. Ғалати қараш қилгандек туюлади менга. Хаёлимга бир ёвуз, нопок фикр келади. Бу, балки ҳозирги ғалати ҳолатимдандир, йўқ-йўқ, бўлиши мумкин эмас, ахир, у садоқатли софдил йигит, неча йилдан бери ҳалол хизмат қилиб келмоқда, коллектив уни яхши кўради. Фикримни қайтиб оламан. У чиқиб кетади, орқасидан қараб қоламан...

Дунёда қуруқ туҳматдан ҳам ёмон нарса йўқ экан, эртаю-кеч жонингни жабборга бериб ишласанг-у, бир номард устингдан йўқ ердаги гапларни тўқиб, ёзиб юборса.

Тортмадан папкага солиб қўйилган штат рўйхатини олдим. Ходимларни исми-шарифи билан бирма-бир текшириб чиқаман, ўзимча ҳар бир ходимга характеристика бераман. Кимга қаттиқ гапиргандим ё танқид қилгандим? Манави бош бухгалтермикин? Ҳисоб-китоб ишларидаги баъзи нуқсонлари учун яқинда уни қаттиқ уришгандим. Қўнғироқни босаман, секретарь қиз қўлида блокноти билан киради. Қаламига кўзим тушади, тағин шу ёзган бўлмасин...

— Чақирган эдингиз, — дейди секретарим. Унга қараб тураман, бироз тиржайгандай туюлади. Йўқ, дейман, у ёзмайди, аммо бу гап кимдан чиққанини билса керак, бу аёл ишхонадаги барча икир-чикирлардан хабардор, қимирлаган нарсани билади.

— Сиз... сиз, ҳа айтгандай, анави бош бухгалтер.

— Абдулла акани чақирайми?

— Ҳа, ҳа, ўшани чақириб берсангиз...

Бир оздан кейин бош бухгалтер кириб, бир чеккадаги стулга ўтиради. Синовчан кўзларим билан унга тикиламан, ўнғайсизланиб у ёқ-бу ёғини тузатган бўлади. Мукофот тақсимланганда фаррошга бермайман, деб туриб олганди, ҳозир ўша воқеа ёдимга тушиб кетди.

— Анави куни айтганларим нима бўлди Абдулла ака?

— Ҳаммаси тўғри бўлди, ҳатто шанба куни ҳам келиб ишладик...

Бу одамдан қувлик чиқмайди, ҳа, ҳалол одам, яна қизариб, баданимдан совуқ тер чиқиб кетгандай бўлади, кейин бош бухгалтерга назар ташлайман, у бўлса бир оғиз ҳам сўз демай, хотиржам турибди.

— Кўнглингизни тўқ қилаверинг, — дейди Абдулла ака.

— Шуни сўрамоқчи эдим, рухсат, кетаверинглар, — дейман.

Рўйхатга қараб туриб ишлар мудири эсимга келиб қолди, участкаси борлиги учун квартира бермагандик. Балки...

Бир дақиқа ўтмасданоқ ишлар мудири Арон Давидович кирди. Уни кўришим билан бир нарса миямга урилди, ахир имзосиз хат ўзбекча ёзилган-ку, шунчалик ҳам нодонлик бўладими, ўзимни-ўзим койийман...

— Салом Толиб Собирович, чақирган экансиз!

— Кечирасиз, мен сиздан бир нарсани сўрамоқчи эдим, участкангизни аслида бировдан сотиб олгансизми?

— Ҳа, айтганча, ўртоқ Толиб Собирович, раҳмат, эътиборингиз учун, ўғлимга ўзи ишлайдиган ташкилотдан квартира беришди, участкадан кўчиб кетадиган бўлди, лекин мен нодон шу гапни бекор айтган эканман, мана, энди уйим ҳувиллаб қолди. Ҳар куни уйга чарчаб борганимда невараларим билан овунардим, ширин-шакар болаларсиз қандай зерикарли эканини билсангиз эди...

— Майли, хафа бўлманг.

ҲАММАДАН гумонсираяпман. Имзосиз хат мени одамлардан хавфсираш, ишонмаслик касаллигига дучор қилди чамамда. Илгари жуда дадил эдим, ҳаммага ишонардим, сўзларим бурро эди, энди бўлса, гўё қўлим калта, тилим лол, сиркам сув кўтармайди.

Иш куни тугади, уйга жўнайман, кўз ўнгимдан ўша юмалоқ хат ёзган номаълум одамнинг машъум қиёфаси кетмайди. Қанақа одам экан у, мана энди мени бир чеккада туриб томоша қиляпти, ўз ёғимга ўзим қоврилаётганимни биляпти. Унинг ошиғи олчи, балки ҳозир уйда диванда ёнбошлаб менинг аҳволимдан ҳузур қилиб кулаётгандир. Ҳа, бундай одамлар ҳамиша тантана қилиб келишди, чунки уларга ишониб, ёзганларини яхшилаб текширишди. Агар хатлари туҳмат бўлиб чиқса ҳам жазосиз қолаверди улар. Хаёл билан бўлиб, уйга етиб борганимни билмай қолибман.

Қўнғироқни босдим, аксига олиб анчагача ҳеч ким эшикни очмади, яна қайта-қайта чинғиллатаман, занжир тушади. Ичкаридан хотинимнинг шанғиллаган овози эшитилади:

— Вой, қаерда юрибсиз, сизни роса қидиришяпти!

— Ким қидиради?

— Ишхонангизга телефон қилдим, кетди дейишди, сиз бўлсангиз...

— Ким қидирди деяпман!

— Ўзингиз қаерларда юрибсиз-у, яна баланд келасиз...

— Овозингни ўчирасанми, йўқми?

— Вой, вой, сизга нима бўлди ўзи, тинчликми!?

Жаҳл билан ичкарига кириб, ўзимни диванга ташлайман. Хотиним жаврай-жаврай ошхонага кириб кетади. Бошимни ушлаб шипга тикилганча ётаман, фикрларим чувалашиб кетгандай. Бошимда шунча ғовға, ташвиш бўлса-ю, келишим билан сўроқ бошлайди, ундан кўра яхши гапир, чой ичасизми де, овқат ейсизми де, бу бўлса...

Уч кун ўтгач, идорамизга комиссия келди. Мен аралашмадим, ўзлари текширишди. Охирги кун комиссия аъзолари менга рўбарў бўлишди.

— Шикоятнинг эгаси топилмади, ҳамма билан гаплашдик, — деди комиссия бошлиғи Носир Даминов.

Мен уни яхши билардим, илгари комсомол ишларида бўлиб, кейин касаба союз соҳасига ўтиб кетганди. Мана, шунақа текшириш ишларини жуда ўрнига қўярди.

— Сизлар имзосиз хат эгасини қидирдингларми? — сўрадим ундан.

— Шикоятни текширдик ҳам, анонимкачини қидирдик ҳам, — деди у.

— У номсиз кўринмас одам, барибир топиб бўлмайди.

— Нега?

— Нега бўларди, ахир, у билан ҳеч ким қизиқмайди, уни қидирмайди, сўроқ қилмайди.

— Топсак жазосини албатта, берамиз. Сизнинг ишларингизда ҳам катта камчиликлар бор, одамларга қўпол муомала қилар экансиз.

— Иш бор жойда хато бўлади, ахир, биз ҳам фаришта эмасмиз-ку!

— Ҳа, сағал камтарроқ бўлаверинг, — деди Даминов.

— Бу имзосиз хатдаги жумлалар-ку...

Комиссия кетди. Кўнглим ғаш тортиб хонада у ёқ бу ёққа юраман. Сигарета чекишни ташлаб юборгандим, бирдан чекким келиб қолди. Худди билгандек ўринбосарим Мақсумов кирди.

— Комиссиянинг бошлиғи анави Даминов ўзимиздаги Аҳмад Асиловнинг тоғаси экан-ку?

— Бу қанақаси бўлди, нега Асилов бизга ҳеч нарса демабди?

— Билмадим, ўзини билмасликка олиб юрибди.

— Сигаретангиз борми?

Мақсумов сигарет олиб менга тутди. Чекишдик, анчадан бери оғзимга олмаганим учун бўлса керак бошим айланиб кетгандек бўлди.

Телефон жиринглайди. Трубкани оламан.

— Қалай, комиссия келиб кетдими, — сўради нотаниш овоз.

— Ким бу. Ким?

— Ошнолардан бири, — дейди виқор билан.

— Нима ишингиз бор?

— Анонимка йўқолса ҳам танишимнинг имзоси билан ёзавераман.

— Кимсиз ўзи?

Энди ҳеч ким садо бермайди. Телефон трубкасида қисқа «дут-дут» деган овоз қолади.

— Бу ўша, асаббузар кўринмас одам, — дейман ўзимга-ўзим.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
1988—1989 ўқув йилига
ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

МУЗИКА ТАРБИЯСИ, МАКТАБГАЧА ТАРБИЯ МУТАХАССИСЛИГИ.

Аризалар — ўрта мактабнинг 8-синфини битирганлардан 31 июлгача, 10-синфни битирганлар учун 14 августгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 августдан 20 августгача.

Ўқиш муддати — 8-синфни битирганлар учун: 3 йилу 10 ой, 10-синфни битирганлар учун эса 2 йилу 10 ой.

«Музика тарбияси» мутахассислиги бўйича билим юрти музика ва ашула ўқитувчилари, мактабгача тарбия муассасаларига музика раҳбарлари тайёрлайди.

Билим юртига ўрта мактабнинг 8 ва 10-синфини ва музика мактабининг 7-синфини битирганлар қабул қилинади, 8-синфни битирганлар қуйидаги фанлар юзасидан кириш имтиҳонларини топширадилар: мутахассислиги бўйича (фортепьяно, баян, аккардеон, халқ чолғу асбоблари, музика назарияси ва сольфеджио), она тили (диктант), она тили ва адабиёт (оғзаки).

Ўрта мактабнинг 10-синфини битирганлар қуйидаги фанлардан кириш имтиҳонларини топширадилар: мутахассислиги бўйича (фортепьяно, баян, аккордеон, халқ чолғу асбоблар, музика назарияси ва сольфеджио), она тили ва адабиёт (иншо), СССР тарихи (оғзаки).

Мактабгача тарбия мутахассислиги бўйича билим юрти болалар боғчасига тарбиячилар тайёрлайди.

Ўрта мактабнинг 8 ва 10-синфини битирган қизлар қабул қилинади.

Ўрта мактабнинг 8-синфини битирганлар қуйидаги фанлардан кириш имтиҳонларини топширадилар: она тили (диктант), математика (оғзаки).

Ўрта мактабнинг 10-синфини битирганлар қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар: она тили ва адабиёт (иншо), СССР тарихи (оғзаки).

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Чилонзор райони, 17-квартал, Иван Франко кўчаси, 38«а»-уй («Чилонзор» метро станцияси, 70-автобуснинг «17-квартал», 50-автобуснинг «Универсам» бекатлари).

ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ
1988 йил учун

ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда «Темир йўл ҳаракат состави ва поездларни тортиш» ихтисоси бўйича ТашИИТга ишга тайинлаш мақсади билан

АСПИРАНТУРАГА
ҚАБУЛ
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ҳужжатлар — 1988 йил 1 октябргача қабул қилинади.

Имтиҳонлар — 1988 йил 20 ноябрдан 20 декабргача ўтади.

Аспирантурага умумий асосларда қабул қилинади.

Аспирантурага кириш учун зарур бўлган ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: 700045, Тошкент шаҳри, Л-45, Оборонная кўчаси, 1-уй. Телефон: 99-05-65.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ЎСИМЛИКЛАР ЭКСПЕРИМЕНТАЛ БИОЛОГИЯСИ ИНСТИТУТИ
қуйидаги ихтисослар бўйича
АСПИРАНТУРАГА
ҚАБУЛ
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кундузги — молекуляр биология, биохимия;
сиртқи — ўсимликлар физиологияси;
кундузги ва сиртқи — генетика.

Ҳужжатларни топшириш муддати — 30 августгача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: 700125, Тошкент шаҳри, Ф. Хўжаев кўчаси, 28-уй. Телефон: 62-05-27.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕҲНАТ ВА СОЦИАЛ МАСАЛАЛАР ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

Қурилиш ихтисоси ва бошқа касбдаги ёлғиз эркак ва аёлларни

РСФСРнинг Волгодон, Куйбишев ва бошқа шаҳарларида жойлашган СССР Жанубий қурилиш министрлигининг қурилиш ташкилотларига

ИШГА
ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

1—2 йил муддат билан меҳнат шартномаси тузган ишчиларга қайтариб олмаслик билан 100—200 сўм ҳажмида бир йўла ёрдам пули берилади. Иш жойига етиб бориш ва меҳнат шартномаси тугагач яна аввалги яшаб турган ерига қайтиб келиш йўл харажатлари қиймати ва суткалик ҳақ тўланади.

СПРАВКАЛАР ВА ИШГА ЙЎЛЛАНМАЛАР ОЛИШ ЮЗАСИДАН ҚУЙИДАГИ АДРЕСЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН:

ШАҲАРЛАРДА — аҳолини ишга жойлаштириш бюроси инспекторларига;

РАЙОНЛАРДА — район Советн ижроия комитетлари ҳузуридаги меҳнат бўйича область бўлимларининг вакилларига;

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА — Т. Шевченко кўчаси, 64-уй ва аҳолини ишга жойлаштириш бўйича район пунктларига.

КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

СССР Агросаноат Давлат комитетининг
«СОЮЗМОЛМОНТАЖ»
ЎРТА ОСИЁ МАХСУС МОНТАЖ-СОЗЛАШ ИШЛАР БОШҚАРМАСИ

Узагропром, Ўзбекбирлашув, Узптицепром, Узрибводхоз, Минводхоз, Главташкенстрой ва бошқа идоралар системасидаги буюртмачиларнинг материалидан

БЕВОСИТА ВА ЁРДАМЧИ ПУДРАТ ЙЎСИНИДАГИ ШАРТНОМАЛАР АСОСИДА ҚУЙИДАГИ МОНТАЖ ИШЛАРИНИ БАЖАРИШ УЧУН

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Монтаж ишлари технология, озиқ-овқат, совутиш, иссиқлик техникаси ускуналари бўйича; контроль-ўлчов асбоблари, автоматика ва диспетчерлик алоқаси бўйича амалга оширилади. Юқорида айтилган иш турлари бўйича ишга тушириш-созлаш, шунингдек технология, совутиш ва иссиқлик техникаси соҳасидаги ностандарт жиҳозлар тайёрлаш ишлари ҳам бажарилади.

Адрес: 700091, Тошкент шаҳри, Янгиобод массиви, Радость кўчаси, 96-уй. Телефонлар: 98-45-98, 98-46-96, 98-46-97. Соат 9 дан 18.00 гача қабул қилинади.

Ғаллакорлик хўжаликларининг раҳбарлари диққатига!

БУҒДОЙНИ ЁНҒИНДАН АСРАНГ!

Далада гуриллаб ёнган оловни бирдан ўчириш мушкул иш. Жазирама саратонда «чирс» этган учқундан бир лаҳзада ўт чиқиб, янгидан-янги майдонларни ўз забтига олади. Ёнғин экинзорлар, хирмонлар ва дон омборларига сон-саноқсиз кулфатлар, улкан миқдорда моддий зарар етказади.

Бундай офатнинг олдини олиш учун:

Ўриш мавсуми олдидан буғдойзорларни ҳайдалган тупроқ полосаси бўлган бўйи чеккасида бир чолғи, эни камида 8 метр, бўйи 4 метрлик ҳайдалган майдони бўлган 50 гектарлик участкаларга ажратиш;

қишлоқ хўжалик техникасини ҳимоя мосламалари ва ўт ўчириш воситалари билан таъминлаш;

хирмонлар ва дон омборларида ёнғин хавфсизлиги қоидалари бўйича зарур чораларни кўриш;

далаларда сув ҳавзалари барпо этиш, ҳар бир комбайнни сувли бидонлар билан таъминлаш;

буғдойзорларни, ғарамлаш жойларини (улар тўсиқ билан ажратиб қўйилган бўлиши керак) кеча-ю кундуз қўриқлашни таъминлаш, дала шийпонларида плугли тракторлар навбатчилигини ташкил этиш;

дон омборлари ва хирмонлар ёнида қумли яшикларни ҳамда сувли бочкаларни ўрнатиш, огнетушителли ва ёнғинга қарши ускунали шчитларни ўрнатиш зарур.

Ўт ўчириш машиналари сақланадиган бинода ПСО аъзолари кеча-ю кундуз навбатчилик қиладиган махсус машина доим шай туриши керак.

Ҳосилни ёнғиндан муҳофаза қилишнинг схематик плани олдиндан тузиб қўйилиши шарт ва бу планда буғдойзорлар майдон хирмонлар ва дағал хашак ғарамланадиган жойлар, дала йўлларининг тўсиб қўйилган жойлари аниқ кўрсатилган бўлиши зарур!

Барча қишлоқ хўжалик мутахассислари ўт ўчириш техникага оид билим ва кўникмалар минимумини пухта эгаллаб олишлари ва давлат ёнғин назорати ходимларига зачёт топширишлари керак. Ҳосил йиғим-теримида қатнашувчи бошқа шахслар билан махсус инструктаж ўтказилади.

ЁДИНГИЗДА БЎЛСИН! Буғдой ўрилган жойда қолган чўкиртак пояларни ёқиш қатъий тақиқланади.

Ўзбекистон республика кўнгилли ўт ўчириш жамияти.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг Ўзбекистон телевидениеси коллективи кинопрограммалар бош редакциясининг катта редактори

Низом ҲАКИМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги министрлиги коллегияси ва коллективи механизациялаштириш бошқармасининг етакчи инженери М. С. Саидаҳмедовга ўғли

Дилшод САИДАҲМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитетининг Ипакчилик Бош бошқармаси коллективи катта инженер-технолог И. О. Сагатовга отаси

Одил САГАТОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзбекбирлашув» правлениеси «Ўзбекбирлашув» правлениесининг аъзоси, Тошкент область матлубот жамиятлари союзи правлениесининг раиси У. М. Мираиповга онаси

Рихси МИРАИПОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбек Совет Энциклопедияси Бош редакцияси коллективи илмий муҳаррир Л. Зупаровага отаси

Музаффар ЗУПАРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

САРАЛАШ БАҲСИ

Брянск шаҳрида ўсмирлар ўртасида СССР биринчилиги ўтказилди. Мусобақада Канадада ўтказиладиган иккинчи жаҳон чемпионатига муносиб номзодлар сараланди. Йирик мусобақада иштирок этишга шайланган тошкентлик Н. Ротач 100 метрга югуришда 11,47 секундли натижа билан биринчи бўлди.

ЎСМИРЛАР ЎЙИНЛАРИ:

ҒОЛИБЛАР САФИДА

Воронеж шаҳрида Бутуниттифоқ ўсмирлар ўйинлари программаси бўйича ўтказилган гимнастика мусобақаларида республикамиз вакиллари муваффақиятли куч синашдилар. Чирчиқлик Лена Левочкина 76,05 балл тўплаб ўсмирлар ўйинларининг ғолиби бўлди. Тошкентлик Оксана Чусавитина 74,75 балл билан совринли иккинчи ўринни эгаллади.

ЕВРОПА КУБОКЛАРИ:

ҚУРЪА ТАШЛАНДИ

Ташланган қуръага кўра Европа кубоклари учун курашда бу сафар мамлакатимизнинг олти командаси қатнашадиган бўлди. Чемпионлар кубоги учун курашда пойтахт спартакчилари Шимолий Ирландиянинг «Гленторан» клубини қабул қилишса, кубок эгалари кубоги учун баҳсда Харьковнинг «Металлист» футболчилари Югославиянинг «Борац» командаси меҳмони бўладилар. УЕФА кубоги учун курашда: «Жальгирис» (Вильнюс) — «Аустрия» (Австрия), «Днепр» — «Бордо» (Франция), «Торпедо» (Москва) — «Мальме» (Швеция), «Тракия» (Болгария) — «Динамо» (Минск) коллективлари учрашадилар. Дастлабки ўйин 7 сентябрга мўлжалланган.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

Р. — 10845. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. А. — 161. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12